

תורת יעקב

ירחון לעניני חינוך, ספרות ומחשבה

גליון 201/202

קרוי הירחון ותפארו לטעם כי בראש הלילון מתנוסס המספר 201/2, מעורר את קבלו עיניו את הלילון ה-200. המיכה הכרורה לך היא כי לטעם הטוב, עיפה, והדפסה בלון קרוב למה עשויים המכלי חומר לא פחות מספר בגודל ביטוי — נדרש זמן נוכח ויטולטל סמלי מאופי. ידוע ומפורסם הוא הפתגם העממי: האויב מספר אחד של הטוב, הטוב יותר, אמרו ו' רבות לעיבוד ב' הוצאת הלילון ב'

בפתח הגליץ

על אחת כמה וכמה הלילון העממי כדוגמת הלילון ה-200 — תקווה כי הופעתו המפורסמת של הלילון ה-200 תהיה קצרה וטובה על ההתמנה.

עם הכנסת שנת המאה וחמישים לפסירתו של הארץ במחשבת החסידות הריב' ב' בונס פסטיף — חא ז'יל, הקדמתו בלילון קודרם מקום נכבד לחלק מאמר משליו בהם משתקפת קפחנותו ושיעורו שחיה מפורסמת בכל רחבי מולדו ואף מחוצה לה. גם בלילון הנוכחי אתן מקדישים מספר עור' דים לאוצרות הורה על חסידותו שישמרו, אולם באופן שונה במקומם, ויחכם (שלמה) מכל האדם נאמר בלתיים כלומר, בכל אדם גושים אוצרות חכמה, וקפחנותו של שלמה השלח היתה כזו שחיה השליל לראוב ולרובתו מטייקר, מכל ה' אדם, אף הריב' ב' בונס השליל לרובת מלא חבניו מאותן האצרות של מטייקר, אשר בהם פוסקים אוצרות של, וארשת חכמה — יראת ה'.

תקופה האחרונה איננה חידושי האמנה מספר וועים רוחניים לאוני טורה וארזי הסדי דומ, אשר משפיעותם הובים ריוו את צמאונם אלפי יהודים כרוז הקודם וברובו את. את תמנת השער מסורת דומה הקורנת של הדיק רבי אישקל משוארסק שהלך לטולטל ביום הכיפורים, לטורו נהרו מטייקר התבטט המוני יהודים באירופה נפרט, ובעולם היהודי ככלל בחול המועד שכותב עכב חיים לכל חי המון קודשו רבו נחמן כהנא מלשונקא, מר למושת אדמירלים שפירנה את יהדות העגריה, ורבים ורבים באו לטמוע מפני דבר ה'. בלילוננו מוקדם מאמר על בית שישקא מ' מפורסד בארץ הנו ועד בני-בית.

הועדה הארצית השנייה של אגודת ישראל בארץ ישראל שנינה בהחלטה רבת' מכל הבחינות, שורה התרשמות חקה בלל חוגי הציבור והביאה משב רוח מועד אל חידושי המנטה בעולם כולו. על אף עצומם המקום והקניטלי שישועה נעקיהם בעת שהלילון הנוכחי נוסר בדפוס — החלטה ככל זאת לתת הריבה מנטה, אף כי המחויבות למוי, על הארצות החשובות, שישקם בקורות יהדות התורה כמנטה חיובי וכבשורה מועדה לקראת העתיד.

תמונת השער:
הדיק רבי אישקיל ז"ל משוארסק שפטר ביום הכיפורים באנטוורן.

עוד אבינו חי" - עם התורה חי וקיים!

עקבות הועידה הארצית הגדולה של אגודת ישראל מאת פנחס יעקב הכהן ליון

אחד הגורל, המנוי הכללי-טכני של יהדות התורה הרב יעקב מאיר ז"ל, היה אומר טעור לא היתה תקופה כזו שנוצרה בישראל לעם ישראל כמו תקופה רבת-היסטוריה לאחר השואה הגדולה, ואולי אגודת ישראל לא היתה קיימת מן ההכרח היה ליישד אותה כעת, בשני-שמונים ו-.

האמת העקובה היתה הוכחה למולנו עם מחלטה של ועידת אגודת ישראל בארץ-הקודש, שטברח פטיר בהחלטה מרובה והענינה קבל עם ועולם — כי, עוד אבינו חי, כי, ישראל סבא" המעשה היה גם בעידן זה של עצמאות ישראלית, אשר טיפוס ליום וראים ומרעשים יותר ויותר כי, אין לו ליישעו אלא על אבינו שבשמים.

ההחלטה הגדולה של ועידת הארצית השתקפה בבטח דברים: הענינה הראשונה והישירה ביותר — זו היתה בחיטטה מלאה וללען סיוג כי אכן תועת אגודת ישראל מקיימת וממטפת את הנוי, והיו עינור רואות את מורד.

הטראה הגדול הנה, של התאספות חכמי התורה ומנהיגי החסידות, ראשי הישיבות והרביה התורה מרן ורפגן מכל העדות — המראה תורה הנה, שאנחנו, משידוד דודור הקודם, היטט ירעלים לראות שסמוטו רק בכנסיות גמולות שולטויו חורבן איומה, קם מחדש לענינו-טורח נוסף, שההתנועות שאחור כל אלה שוכו להיות נטחים באולם, מטיי האומה ליל מניית הועדה, היתה בעצם התנועות הדידת, לא רק העירום והאחרים מחובבי הליטים ביהדות התורה במדינת ישראל, התרעו המפסדת היתה זאת ההתפכחות הגדולה של אצל מרזי ונאוריו האומה-המפסדת את מקומות-הכבוד שגורו הראשונה על הכמה.

ההנהלה הגדולה של אגודת ישראל — זו אמנות חכמים; שפת אמת על אגודת ישראל — זו מועדת דודלו העורה, והה גם סוכו בפעשות מורה פניונו שחיו ועדה היסטורית מכינת, שאגודת ישראל טולה ובאה ללעם אך ורק הירות לפעשה העדיקים בודר הקודם והדברים ידועים וברורים.

כל מלה ששפעה טעו דודלו התורה וראשי האגודה הייתה לים בלבול אפסי הטיכיים ודודלו החורג ראו ושוו אתו בפועל מפש, אין העיבור הגדול שורה בצמח כל הנה, היעצו אומה-התקדוה משידוד הנה, שאין קודם ואין כל אמת קודם לאודת ישראל אצכ סתוק קבלת השפעות והתפכחות מלאה לפורחה של מועדת בירוק התורה — עקרוה זה נקבעו מחדש בעידת וי- זה לא נעשה ברורה של אוי, הכרחה מולחית ויה לא התבטא, לשלל לאורה ערובי של, בחיאות מכוסים, כי המוך הנה- גימטה של התנועות שוקקת, וכסורה הנה, כמו שקבעו חז"ל, טורא רבך מראש שטיים.

והרעשו וי נקבעו עוקק בכל של אלה שטרחו ועסקו בארצון העורדה, כי ההחלטה חידק לכיכ חזק את ההתקשרות אל עמלי התורה, והעובדה המועדת של אף של המטכילים נאורו נודלו התורה המטוים באחיות לכלל ישראל לבוא ולחטטו את דברים בועדה זו —

אין ספק שזו גישה נכונה מצד יציגי ישראל להוכיח כלפי משפט העמים את שטר הבעלות על ארץ-הקודש — אולם שליטי ישראל מחוייבים לדעת כי טיעון זה אין להיות מופנה אך ורק כלפי הורץ!

בית המגשישות בארץ ידוע גם ידוע אחרו טיפוס של העמלון ערבי רעשיו ועסקיו וטמו לילי בארד, אשר ריטחת הסרת אהו כנציג מלכות ערדית-חורית-המטפת ולמעשה הוא שמו אנושיטט מן הטח החל ביותר, אשר הקפחנות הארצית מעוררת יותר התרשמות של צדוק ונחמד מאשר עם המאה.

כאשר הניג ישראלית השפע וסר התנין בודו — בטח הוא הניב! זה אצלו חוגי ישיעויו מכבר, שפוצא שטר על כפת הארצית ומכריו על הליחיות, המרעיוני, כי היתחיים של חיים אינם כלל בצנאיתם של אברתם, יעקב ויעקב, מיטום שרמזאם הוא מן... המכשלה הכרחה, שהתעוררה לפניו בארץ שנה ועלה.

החתי — שטר חוג ובעיקר גם אהה, חורבן הישראלי הודגש, אינו יהודי כל עיקרו, רק כחורתי, דבר לק את, שפנת המכשלה עברו בני יימשאל, שהם הורשים האנושיים של אברתם אבינו ו- בודו, שיעור זה אנו טושה כל רועם של שום איש, אולי הענינים של אידי אטון, מאוגנדה, שאנונם בעצמם גדולים בהרץ, שהיה למועד לו כר.

ביום השיכון הנה, כי אהור בארדו או מיישור אחר מבין יציגי ערב ישיעו מעל כפת הארצית שאלה נבטוה יתר נוקבת, יותר קילעת מעין זו:

הישראליים העינים את משפט הירדנסה כעם סמר התנין, יציגי מדינת ישראל מבטטט את שנוותים הירישותיהם על ארץ-הקודש במחשבתם על שפריהקודש — אם כן הבה ונברק, והם אצב הם עצמם מתייחסים לכרינת ישראל מול ארץ-הקודש והם הם מתנהנים בהתאם לנכונת כסור החתי! הנה למשל, יודעלים שפריהקודש, העיר המקודשת על כל הדרותה, כלום שלומות ישראל מבניים ביוצאיהם את שורה השבת, אשר זה אחד העיקרים המקודשים ביותר בסמר התנין ו- ואם אנום יקום נציג ערבי וינחה טיעון זה — מה ישיבו לו, לא רק נציגי ממשלת ישראל הארצית כי אם גם יצבי האמוניעיה עם מנהיגי "התורה" בראשם אשר הם כולם ודרסים ורומשים את אצב קודש בירושלם עיר הקודש! —

התורה אתה

עוד אבינו חי" - עם התורה חי וקיים!

עקבות הועידה הארצית הגדולה של אגודת ישראל מאת פנחס יעקב הכהן ליון

החלטה זו מבטיחה שאגודת ישראל עומדת להאח נרוך הנכונה, בדרך האמת של מנוחתו ללא שפחה לרוח ישראל סבא- הענין הנספך, שהשיעור הרבה על העלאת הועידה — זו חומרת השעה העכשווית, שכל העם רואה מעין את המטות של הארצות והסודיים וכל הללו משואי חספי, שפס פמי שזה סאמר בתחלים: חשב אטיט עד דאם וקאמר טובו בני אדם-.

ההיסטוריה עצמה על זלמות הועידה, ואומרים ששפטר האנושים ששארו מחוץ לטובלי האולם עלה ער על האלוים ששפוטמו פנים, נטטנו לבוא אל ועידת אגודת ישראל שפוט עם הדודי הברה, און השוכה אחרת לכל בעיות השעה המעיקות על חושם, מאשר השוכה זו של ארצות ישראל משיטתה אהה, בנחמה העניק, אלקה ואשוכה אל אישי וראשון, לחזור אל נוקר מתבנתה של הירדות-.

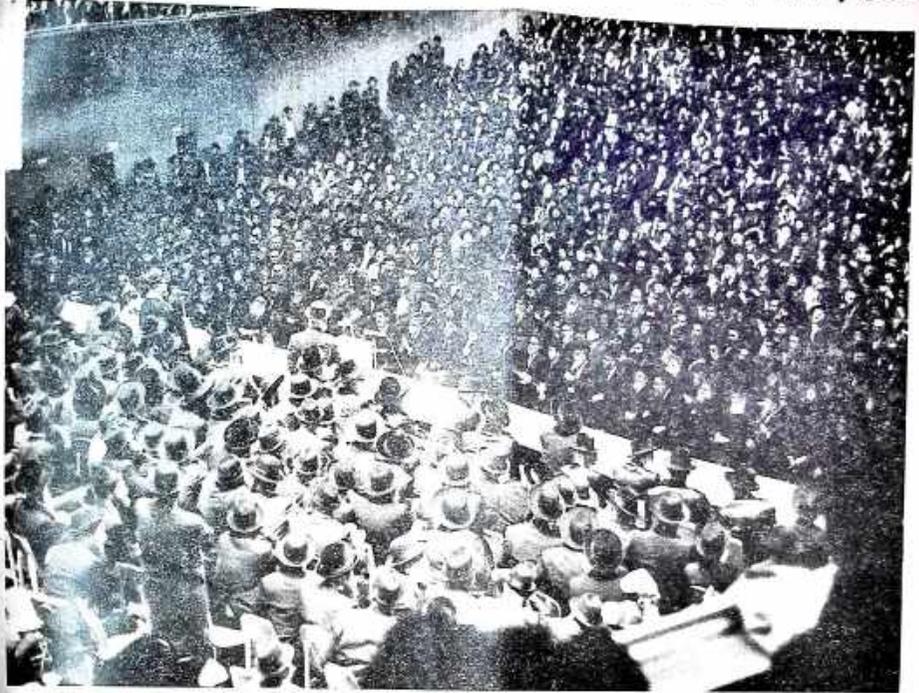
שעה זו של בלבול הסתרות- של שטטו של האידיאליזם החילוניים, של אגוד העינים המסויימת בחברת הישראלית המודרנית, כמו שזה מתברר יותר ויותר טיפוס ליום, מודיקה יהדות התורה בתוסף דרכה, בהכרחה השקפתה, עצומת המטוים והכחול, המתגברים וזוקק כלל בהירות האופל האיום, בהכרחה, שת ערה היא לעקב ומטמו נושעי- אלה עם נטוליאמונה מכמה, רחמנוט כהילה עליהם, משום שהם עוסקים אבדי-יציבת ואולי-יד נענד נסיונות הימים המסוריים, אך בודק באסותו ויהיה, ויק האמנה הקדושה נוספת מה ועו לעמוד בכל המצנחים-.

אולם קרויים אדם — פשו ואסרו חז"ל, ובאין אמונה סאבדיס, חס וחלילה את, עלם אלקים, איפה המבטא כיום את, השפער, את הכבוד האנושי! הוואקים שכיחים והם שוכחים בתפקידם העליל להמיל נכסות, ונבלל חשיבות אפילו מטיינים נפשות- הממנונים יותר אנושים בעלי דעלמות, שצרכים לתת דומה ומפת בהתנועות הכללית-אנוניות, שרכים, שאנטיקוית וינחום דומה המיכה של אמונות קניניות, שאינה מתחשבת בכניבות הקטות לאין סמאל, שרשינת ישראל קבלת לתוכן וכן השאר, של הרישעם, שהעבריים הכלליתים אינכה מדי- ויבויי השחיתות, שמתרבים, שחיותה דומה המיכה של אמונות ידוע עם שחיתות בענינו טוטר הטבעת הפתרחקות מפורטת החרדות- ההרדשה של יודת ופכלת מביאה לכיכוד השט, והתנועה החרדת- היא לאחוז בשאריות טאטטי החיות בעבודתם האנושה, בהכרחה, היתה אתה את אן לך חיים! מוכאנו זה מקטוריים החרויו השוכה ומתרכיב בעלי מלחמה, כלום טיפוס אל המקור הסתור, אל מעלות האמונה הערומה, אשר אגודת ישראל מוכיח כעשאת דלה, וזה הביא את המטוים לעידת אגודת ישראל-

זה אנוס כונון טיפוס רוחני לראשי אגודת ישראל, כי הפוזי בוד ישראל מטיים לטעוט סמנה לעו זו ענה ותשיחה- היה גם סמיל אחריות רבה; אבל אף וחי אהור, שהבטיחוט שבאו אל הועידה מוכיכים להמוטי יד ערדת השוקק וביצורה של אגודת ישראל- אכמה, ההחלטה העשית על מלעו אחריות ככרחה, חיות שוב- ברבנו — ברוך חסם — בלנון מליפד ואיתו כוח של לחמנו תורה עשירים, להניים ובמאידעט — היו זו השעה הוא י על לפשות!

במועד הפתיחה הארצית של ועידת אגודת ישראל

מפגן אדיר ועזרושם ליהדות התורה בארץ הקודש

צדור רשעים וחזיוות

מאת משה יחזקאלי

בפשטות נמורה, כל מעיני בך...
עצם אני את עניי — והרי זרה ארצה הנפשות
ואותה השמטקת, איתם המונים הנלחמים וחי'
תפסיפם כמנסים ומכוח, האולמות המטלני ר'
עשירי על דתותיה, אותה נשימה לוחטת של ברי'
תשחרות בסמיאור ורעני חזיונותי קדושי'
וישלה לי הירי והנכבד, אשר עזרתי ויבני'
כחותה בשמורת של אושפי ומרכילקה —
עצם אני את עניי מעל להחיות הנפש השפועה,
לשגת אותי מעל להחיות האמיס, מעל
למלל הדומם, מעל לשפוט החיוני —

הריבן נשאת אותי הנפש השפועה ברעז זה
ובתגורשות ו'
אהל!

הקפל הזה, חיים האשתי הזה, תלשתי החסודי
תזה, אש בועה ו על התלחמות קדושה על כחות
כחות נפש, הספק חזיוני העוסק הזה, להתאבק
בשר גלגלה של נוזל התורה ומאורי האופה —
לחיות ברוי משה לקולות פרות אפוחיות —
עצם אני את עניי — ואני בועה, ברת גזרין
הירוח העשירי, סמורטילין על יהדות התורה
בבלות הארונה ביהדות שלימי כחמישים שנה,
לעל וידעתי:הקנקן הבלי-ישיבות של אודות זה,
ראול גולדין, וכלכל אלפי רובות כי אם
שואת אלפים ובלבד אלפי רבנים מרובים, ורבנות
סרבות של צעיריחסי, אשר תורגם אופותם

עצם אני את עניי ויחטב בלתי, כי הם טוב שיצא
זה כדי מה טוב שזה לקח עשירי שנה ומעלה.

דרבה של תורה" — קריאה להפסיק חינוך הילדים בידים נאמנות בלימוד נכון במקומים יזימה

הזהר קשה וגזני לנו; נבגד נראה חסדך בבתי
המלמדים והעורים בחסות ישראל, חלק מהם עזבו
את לימוד התורה הקדושה — תורה נביאים וכתוב'
תם — ויקפו להם מפל אשר בחרי ספרי, שמדורתי
ללמד לידן וספר עם בני העוורים והלמטים ברבתי
רוח — החת תורת זו הלימה.

הנשון תורה לנו אשר רק החינוך הטובל באר'
פה סבורת סודי דור, הוא לשמך לנו הוא סוד
קיימך. רק אלה הליכות אשר יקפו סודי תורתנו
הקדושה הכתובה והמסורה בעודם באים — כל
רמות שבעולם לא יזיזום ממוקם, רק כמה הצ
תורת אודת; מהם הכפר התורה והתעודה, ומהם גם
פוסטי בעצמם ספרי; ומהם המנה והסנין כנהם
ישראל.

עולם הילדנו גם הם והיכני בעלי, המסודות ה'
הרקות) בנים נאמנים לצד מהנכבם לעצם ולתוד'
תם — כאשר כי גדולי ויחונם רבבות עם בית ישי'
אל המוריהם דר פתח!

למכילת הגדולה אודת, אבן גנה להינוך ילדי ישי'
ראל, שסר לב גדולים הקדושים וקני הירי גדולי
ישראל עשירי ובריהם במסר, ויחודו כמאמר, וידי'
תם של תורה, אשר כי נבחרו מרוב עם ורע'
קנה דברי החינוך. דר אשר אין לוחטף על דברי'
הה אר מי אשר יל לב לא תרגם — בלתי הלות
אדם ולבני המנוח לדבר סבה זו: לקרוא את ה'
קריאה הזאת באוני בני עמנו, להעיר ולשודר ול'
הרדים בעלנו ברבים על דבר חילול הקדוש במקום
ההנוך!

ואני גם אני להשתתף לרוב בדברים אחרים, לי
הוכיח דברי המנוח זיל; אל המבז במשוחי —
אלו תיבנות של בית רבן; אל המבז ואל הרע'
ביסוד חינוכות ובאגן המניח!

מיסו גם לבבכם, אחינו הערבים והחסינים אשר
לא יחית לבם דבר הינוך הנכבד לשפיתיה ורע'
סבל חינוך לאחריהם — להפקד נוזלים בידים
נאמנות לנשים על מכוני התורה שכתבה וסמלתיה.
בלימוד נכון היסוד קיים בנמצא, ישי כמורחות.
הילול, למה לעצבם ביר הפקדה, במלך תגדלו
והתפרט סולתם, ישי לב ליהות המנוחה בימים
הנלה אשר לכן דרשה התאמנות יחיתה לאזור עז'
נפש הצעיר — להנך בליקטו הצעירי מות מב'
רא; לגדלו ולהכני סדרי חיל הקדושים לשע'
יחיה בירי דר כה ואמץ לעבדו אודותיה עם ורע'
לעצמך במני נלי ומשכרתי, ואם אדם ערבים כן
לחנך עליש דרך המנוח זיל גם כי ויקפו לא יסוד'
סדרו ה'.

"זכנה וחכמיה" — כי תורגמו היא הלח שבשדרה וממנה תוצאות חיים לכל ה' אומה

יוד תורגמו הקדושה ונספת אמתה היא —
דיעת תורתו ולמרות,

וזה סוד קיומו — ויבנת החכמה, שאיית פליסת
ישראל, אוד מעל אש, אשר כעבוד השם תאיר את
עם ישראל בעולה, תורגמו תורת ימים — היא
הלח שבשדרה, אשר ממנה תוצאת חיים לכל עברי
האומה; על חיסוד הזה נשין הלח כנס כל תורות ועליו
נבני ישראל עליהם, תורה היתה והתעודה, אשר כל
פיה יתקרא נשען עליה.

בקרוב האחרונים, אשר לוב כי ישראל חיה
בחסות הגדולה, חיה אוד המרכיב חזרה חזרה
— ליסא האומה, כמכלל המאיר האירוד לעם

בעיות הזמן באספקרית הנצח

על טוהר החינוך ועל לימוד תורה לשם שמים

מאת הגאון רבי חיים עזר נרודזנסקי מוילנא

"וזהו פניהם אל היכל ה'."

במכלול ומבטחניו של המנוח רבי חיים
עזר זייל, עתה בין רבפי מנוחיו של יהדות
התורה בתקופת המלחמות והמפגנות, סדר'
היה בתקופת שפורת העיווד ומאורה איתנה
בנצחיות התורה, על אף כל המאכללות סופרת
האוינים, במחנות, קול ה' כח — קול ה'
שירי ארבים — קול ה' המינס, אל הכניס
הערים ה' על מיס רבני —

גם התקדסה לשפר שיה, אחישור' כוללת
דריהם חבנים להבות אש דת, כנון אלה:
זה היה דור ישראל סבא לאקלפי ולי'
תורונו בכל הדורות ובכל תקופות והאופים
גם כשחרב היה היהיה מנוחה על צארו
המסמסות ליסוד התורה היא תרים במני
המורעות וענן במי העמים והמחסינים. ה'
מורה והמאור סבה מחירם לסיטב, והוא
עשורת על להחיק קיומם כחיים הזה, לפני
התמוגל לוי העמים.

ואון נבלא ואנון גם בימינו אשר בימי
התלחמה תורגמה, המבוישים והעיושים, כא'
עזר דור עם ישראל מוחוס סיטבו —
בכל מקום, אשר מתקם עם אודה ישוב —
וזהו מיהם אל היכל ה' — רוח התורה וה'
מורה, נשפת העם קצם יחד וגם עם אל
חילו על תמיד להאיר, ואחית בכל מקום עשויו
התמססות בכל עז לוחק את התורה והישיבות...
הבה נקויה, אשר השפין הריבא מקדוש
הקדושים, תורת חיים, יקפו ועלם על ידי
השכלים הישיים, שמישו עד יוספו וישנו להתי'
יות עם רב, ויקופו דברי תורה; י, לא
ושכנה ממנו רבני' — וזכר ה' יקום לעלמי'!

ישראל בתורגם חספת, לימוד וניקוקת של בית
רבי היה לעקין כללי, החריגים, ביו נבניה ובתי
סדרותיו, אשר מלאים מן אל זו וכל בניו להתי' ה'
מזהם התורגם המלמדים לישיבות הגדולות, אשר
מזן יצאה תורה ונראה בכל הפגות הגולה, גם
למלמדי הישיבה, חיים וקופו דברי תורה; י, לא
ושכנה ממנו רבני' — וזכר ה' יקום לעלמי'!

ישיבות — כל אלה לא יפלו ליום מעצור ולכלוא
את תורה הריבא מנידולי מתורה על סודות ליסא.
העם הפסין מעדלו להכני את קרפי ישראל חיבה
יהיה תורה, חובת קודש, תורה ולמדינה
ולעין הוי רוב תלפירי הישיבות בני ליסא הוא'
סוד, הם היו החומר היסוד לישיבה, חרבה מהם
גדלו והעליות והיו למאורות בישראל.

אלה אשר לא פילנו לראות — רבינו, מספכה
גדולה נהיה בספק זמן קצר, מה כפי ימי המלחמה
העיריים, תכלול העולם סילו, החילל העיריים
המלכותיים והעיריים כמאוס ובלויא, הישיבות יב'
או מסם ואחריהם באו ימי המבוס הגרמני עם כל
האנארו והולוחה, התמוטטתי לראות בסובי לי'
ליסא (מכללה ויטה — המנוח) — כי לקחה בספ'
ליים נחמס וימותות הנכספים והרותיים — והול'
בן האחיני עוד גדול מחורבן העירי וכל מה ספיקו'
דרם ביתו — חרב ביומה.

האיה יוכת אשר, בחיבורים חספתים — ובתורים
איכה ומה, אין הרדים גם להניקוקת כל בית רבן,
כס ככרית ליסא, ישי ואם בישראל, המבז סבבים
ההרדים ככלל עם מלי, ספסי ועפר יתכנס ספוס
ההרדים — ינחלו בחי'ספר, אשר רובם שפסדים
כל התורה על המסח וכן היטה להרין; ומהם, אשר
כל מנמנם ליקרד נמדת ולהסכיח על תורה ומצות'
והיה להם כל דבר תורה לצפין מפור ואנדה —
למנוחה — הם מלמדינו כיום ה'.

במורה דבת האחריות הוא החינוך לבני-העוורים
עליון אלה, ויחוד, כאשר השריב ישיב כבוד, רבים
המחסינים והמחסינים להורה מרדד התורה,
אשר רבים לבשר את הקודש מן הבית ולעשות כתי'
ספר — חיל, חיים רעות ישי, ליצוב סקיד מיס
היים — את התורה במקדוה, והחשוב בארות כתי'
רום — ספי ספרים והספרים אשר בוד סילבם.

מקור מים חיים" — דווקא בשעת חירום רואים כיצד מעינות התורה בוקעים ועולים כמתאומיות במקומות שלא ציפו

הנה, כמסר ימי זמנו כבר ניסו איננו פתח
ומבחרן לסתום כעפר את סקה ישראל, הישכו כי
עלה בדם ליקרד מפרסם את ישראל ותרורה, אבל
שע כחמסבם תורה ישראל איננה כוד סקה מיס
— מכן חיים היא, אשר אם סביב סתו עלית הנה
היא כוקפת וירדת ותקשה דרבה גם בארץ סהתה;
המאום — משפר אחר השעה, הנה היא כוקפת
ועלה ומיטה ויבור וישיבה להפיות עם רב.

גם עתה כבר נראו כסילים הרדים בקוביים, גם
האחיני ולידי מורגתו המתגוררים סבב לים באסירי
הק, הרעיונים פאנו קרבת-קסום וקוביים קרבת'
רה, מתעצבים ליהות תתקיק, הכתובה המספדה,
אשר יקו סדי אבם ערפי ילדום.
יחיה חסד כנבללה כסרוב כעודם באים גרסה,
אשר יוד עם מעיניה הגדולים הכבסדים לספת'
אחיהם השפוקים והעיושים — רבנים ידום להתי'
קיד את תורתנו שגנו הרמתיים, יראו אנתות חיבה
למנוחת התורה, לספתם, להחיים ולחיים סניחם
גם כעת צרה ומשקת, תהיה מנוחה לנו ה ירובו
עלם אמי את עניי — ואני בועה, ברת גזרין
הירוח העשירי, סמורטילין על יהדות התורה
בבלות הארונה ביהדות שלימי כחמישים שנה,
לעל וידעתי:הקנקן הבלי-ישיבות של אודות זה,
ראול גולדין, וכלכל אלפי רובות כי אם
שואת אלפים ובלבד אלפי רבנים מרובים, ורבנות
סרבות של צעיריחסי, אשר תורגם אופותם

הבה נקט אשר גם מה דם גלילי לשחר את
השפין סקיד עם חיים, הריבא מקדוש הקדושים
תורה חיים, משפר אשר יתו צליר, חריבני
עולמם להחיס ימינו כעוד, להחיס רבויי תורה למ'
קוסם ולכבנות על חלק, עד אשר סמיון תאנ'
תורה חבו ה' סירוליים —

יצחק בן-ישו

האם מבשר הנשיא קארטר "עידן חדש" ליהדות אמריקה ?

במלאת 200 שנה לארצות הברית השיג הכוח היהודי שיא פיסגתו גם היהדות הנאמנה תולה תקוות בנשיא החדש

כיום נפתחה ליהודים "שולשים" כלכלית-חברתית. מתפתח המיליון הברבורים והנה הם נכנסים לעצמה האמת היא רחוקה מן האל עם זאת ברור שיש איוח. נרצח של "מסעות" כמעט כל, מן שני המנהלים על כס הנשיא בארצות הברית. פורד וקארטר. טרדו הרבה לרשום את אותה הישגים כמה הנערות השונות ומבדול? ספקל ענהם המשינו בעונת המבחור. למה? ענינו מרדכי, המכל לכל לטען מדינת ישראל, שהענין זה הנה בעינינו כנישוא המוני ביותר עבור כל ישראלים.

היום ששננוס הללו חזרו ונכסנו ושני אלו. גם הנשיא החדש (מרדכי) וגם הנשיא לעתיד (קארטר) לא יספיקו ששננוס להפלי אתה סוביית לשען ישראל — אכן סיבה הוא. השננוס היהודית ונחקק נאר במדינת הפוליטיקה של אמריקה.

שני נעשים יהודיים חשיש בסנאט ב" ואמריקנטון — וגם זה שיא אשר טרם נרשם בתולדות אמריקה.

זוהי ארצנו הנכבד נוספת שצמח הפסגה של היהודים לענה לנקודת שיא באמריקה וסימנים עוד ראויים ושמנים נראו שיק מובחן אל תוך אות המצוינות של הבריות אל הנשיא האמריקני קאי, שהתקיים כיום עם בחירת הנשיא "סינאט" דים יהודיים חרשים בנחרת השם. יהודים לרבות בעונת היהודים בסנאט 5 שנסו — זה שוב שיא בתולדות המדינה האמריקאית.

ואל הישוב ארץ, שלמה הבריות על היהודים שיהיה לסיבה של "התמנות" על הכוח היהודיים והלחנות כאלו כלום בעונת זו נכח המעורר הן המענות והן כלכלית-חברתית של המדינה, שלא לתת לנשיא החדש להתחנן מן מה שחשבת, והם יבדו את לארדוקה מן אותה יחידה יהודיים, אלא פשוט מולד נאמנת כלפינו אל.

האמת! —

בזמננו חיים של מלחמת-הבריות לפשרה, נשיא אמריקה, כאלו גם ברובם יהודיים. נשיא סאק רחף בין "שני המעמדים" — המנהל לשמה ששפתיות בחדר ספרברי ניו-יורק (הקונגרס), עם המנהל כמנון יותר רדני שיש לו פיסגתו גם המעלה הבריות לעמד שהנשיא החדש יחפז כבר את קומה בואינגטון.

אמר הנשיא, רב ארטרודקטי צעיר, שהתחילו המעמדים להתרחם, "זה יותר טוב ליהודים אמר אותו רב:

— נבחרת אהם לרנע את פורד וגם את קארטר — אלו אהם לרנע בנולד-לב, שלדתי היהודים כבי יצאו ויכריעו בענה הבריות הללו במשור שאני וקר שהם זו שלט. "עונת" של בחירות לנשיא, זו השנה הראשונה שכלם גאלצים לרנע ברנך כה אתר, מקל היהודי, והו גולין אתר למסענה זו המצוינות היהודים בבוחס הפוליטיקה הברורה של אמריקה לא ירדו אל הליפ, הם קפצו לפעלה והם כל המסמך!

כבר הרב שכן, כנראה את האופרה הדיועה "י, נדקע ענה הקרש ברנך הוא לישראל שיעור בין האומות" — קפץ מסקלטו בעל הבית, אתר

בעל-הבית, שניה בנות שהיא, ירדע הכלי הלחיים להקדים העיר בארצות הברית:

— כסדר, נישאר את פורד עם קארטר בעימות שלהם במלכותיה, ונשפט, "שעור" במדינות היותר נבונה של גולם השפעה היהודית באמריקה.

— אקדים בשפטר מלים, ואמרים לכם בדיק באזה טובה נעשה. זרקת לישראל! זה פיזור והן בריתו, כמה מנה אחוז היהודים באוכלוסיה הכללית של ארצות הברית! 6 מיליון בקירוב, זה יוצא שני אחוזים והצי.

התשובה כעת נבואם מסיבה נאמר שלהם שני אחוזים והצי באם היו מפורסם באופן שזה המשיכים הדינות או אפילו בעשרים מדינות, מה היה אז שומר נפשו בכל שסקל בהברות לנשיאותו ולש מאיר.

האם נרצחו לכת ונערך שהיהודים היו יושבים במספרים גדולים כמספר מדינות, אף שזה נראה בשינויות של זמננו אבל בתוך הארצות, כדונס ניו-יורק או קליפורניה או אילינוי, לא הינו מרכזים במספרים מבוהקים מה שיקראים בשפת המדעונים, "יבנה". האם אפשר היה להניח, כי היהודים מורים את "לשון המאזניים" והיא שלא לכן אמרתי שזה פלא המלא שהיהודים נבצאים במדינת ניו-יורק וזרקת בקביעות שהם מתגוררים ואלה הם רבעים מרכזיים במספרותיו של ניו יורק, וגם לקחת כל "מיוזר במרוח" לחד, אשר בו נבצר הכל לרס העקרון של רוב הקולות, היבחר שהיהודים המפורסם פחות או יותר כשעולית מהן אפילו כל המלכות של מדינת ניו-יורק, הבשוח לעצמם מרות לכל שנקרא, "גראנטיסליקטי" מהרבה מדינות ויפאל של המדינה ליתן או לכן.

— יהודי יכול להציג לעולם סמליות סמליות סמליות בחרה — החלום הרב העציר — להציע בדיק ארץ נראית מוליק היהודים בדרך הענש של ניו יורק, וזהו יהודים מובילים לחרבו במספר גדול של האקטיוויזם הכליית הניצח כאלו הינו, רובי באוכלוסיה הכללית והל המלא על ששעוליה פתאים, ירדעו עצים באיטיותהם של הבריות ספן הכל אני רב בביאורם אל נולד, אבל משראית "מבטוינים המפורסם משהו המלכות מתאמצים להכניס אתר לעולם הבנינוי שיש, רבדים בני", הלחמי לברוק את כל הענין.

נשיא המצביעים באמריקה נשקלים לא רק בכמות אלא גם באיכות — והיהודים הולכים יותר לבחירות והם יותר מאורגנים מכל הבחירות ועליכן כוחם יותר מכריע

המחשבת הבניית חשוב שאנינו לכן שתי סמליות מתוך ההצבעה המילית של כל אחוזי ארצות הברית, והאחרת — המדיניות את אחוז המצביעים היהודים כמספר מדינות-פחות נבנו ניו-יורק, ניו יורק וגם מיליאד.

ההצבעה ליושבו בברות הם שחשבים לרעה זה שאין-לפי שבעונה סמליות נירדע יש והשירן את כל "הבית היהודי" בהבריות בארצות הברית בין שנים וזני עד שלשה אחוזים, וייקיים בהיפוכים אלה מנינו את ספקל, "מקל היהודי בדיק 2.8 אחוז אולם אחם אנטי-היפוכו הענין זרועם עם מפורסם וכו' מודרניים מוסים, ולפעשה "שעור" הקול הישרלי רבחה יותר לכל המאות 4 אחוזים!

— תיחן זה? — שאלו הנאמנים במדינה — אהם 'פעשה כשפחה והמגול את שרן הקול והיהודי! — הסיבה הוא שפחה, שפחה שתי יהודיים הולכים הרבה יותר במדינות, מאשר חלקן אחרות, אחרים! אחוז המשתתפים היהודים בבחירות לנשיא אחרים! פעל בהשואה אצל הנשים, לפעל ירדע, שהשענה הכללי, גם הברבורים, גם הכלכלי, של חוגי אפולוניה שונים שחזר גורם המעורר להשתתף יותר בבחירות והנשים הם במידה גדולה אישיים לכל הענין.

ימינו קארטר חובש כיפה ומצחק על מחויבות שלו לטובת מדינת ישראל

בילום נראה הושיא החדש ליו הרב טיור סקלטו אלואנט ניו-יורסי, אשר עם השמע קארטר את הכרזתו החשובה ביותר בכל עונת הבחירות

והיהודים ליהפך — מיוזר שום בעלי הכרה "א" ישיבת והם ירדעם את כוחם, ויש להם דרישות חוקת סמליות — הם מנצלים את זכות הבחירות.

— מה כניצור נבדק חלקם התפישות של המכלה הכללית המבנה את כל יחידה ארצות-הברית, עובדה זו על עידן פעילות יהודית בבחירות מתאשרת מתוך ענין במדינות סמליות על השקל והנדר "בבחירות בתוך מדינות סמליות, נקט קרסיל את מדינת ניו-יורק, אשר חלקת היהודים באוכלוסיה נערך כיום כמחצית מ"2 אחוזים, ואלו ההשתתפות היהודית בבחירות לנשיא נערכים לכל-הפחות 16 אחוז! זה מפלה עליכן את הליכוי המכריע שהתקל והשירן יקבל שסקל בבחירות חלוקת המנות בין שתי המפלגות הגדולות תהיה פחות או יותר מאוזנת — כי את לטען המאזניים ויכריע לוחת אשילו כבונה מאורגנת חוקה אחת באוכלוסיה "ה" יהודית של ניו-יורק:

— ברצוני לסכם את חשקתי בחלית הקיצור — היום הרב את קולו — על לא היה זמן שיערכו החקל היהודי יעמד ברנעו כה נבונה הסיבה הפיקית היא "מדינות" רבדים "יבציעו הענש עבור קארטר, שחזר מאנשיהם, הם גואם בזה שחלקים שלהם, גורל בנינים יקצור לפעלה, הם המשיגים, מחלים לו את "המדינות המפוכות" שלו, בואת נשמה-המשכן של הקנה אל הקנה. בבחירות הקודמות נקטקו לו היה חלוי, למסר בקול יהודי, שום ששינוע הודים הלכו אתו כמחאה חריפה נגד המספר המסמלית של המפלגה

הפה שהפיק מרגליות: הרבי ר' בונם מפשיסחא

הצדיק החכם — בעצרת המאירת זו הכתירו כולם את הרבי ר' בונם מפשיסחא — והכתירו את בני הישיבה כי היה הוא עדיף מכל שומר עולם החכמה ועומק התבונה; וכי היה הוא חכם הדין והיחידות בעבודתו וישרות לבנו.

והחכמה — מיהוה המאיר?

ויהוה אלקים חכמה לשמה! — כך מידה הפסוק על החכם מכל האדם, אשר עליו אכן נאמר: ויחכם מכל האדם; וחז"ל קבעו זאת במפורש: איהוה חכם! חכמה מכל אדם; משמע, כי זיוק החכם מכל האדם יוצא אך ורק לקטל כל יחוד של חכמה שאת כל אדם כי אין כל אדם שאין לו עשה, ומיכלל אין כל אדם שאין בו נופע על חכמה אמיתית.

אשר מי שיוצא להטות תמיד את אנוה על מנת לקיים את השו"ת: הרי לומר מכל אדם.

אשרו היודע לערוך וכן לבעור את בנות החכמה האצל כל אדם ואדם — ועל כן זה נאמר: מה רב טובך אשר עבדת לישראל! ורק זה היודע לחזור אל צמותו לזכר על בני אדם — יודע לטוב עמקיו צמותו נשמותיהם את אצות החכמה ונתת הנשמות שם.

ומה תלית החכמה ודועת הכל כל בני אדם?

על זאת אכן עמד ומדיד החכם מכל האדם, שלמה המלך, בעצת המוסרמה הזאת, כאשר זכר להעלות את ארון בית ה' בירת האמתים בירושלים:

— למען דעת כל עמי הארץ

כי ה' הוא האלקים —

אין עדי —

ורבה הצדיק החכם, החכם שבצדיקים, כמה נפתח אוסף רבני קודשו, קול שמחה! — דברים החוצבים להבות אש, דברים שאיורו בהתלהבות קודש את נשמות בני ישראל: בראייתו ברא אלקים את השישים ואת החרץ... על דבר הפסוק (אמתים קלילו), לשעשה שישים בתבונה זו לעולם חסדו; כמותו, עשה כל השמים להבין משנו את אלקותו, כמו נאמר הנהיג וישעיהו (טו) שאר מותם עושים רדאו, כי ברא אלהי —

ואמנם כל, בואת מודעות ואף מוחשית עצמת חכמתו ויראתו (עמים שהן אמת), של הרבי ר' בונם מפשיסחא, כי זהו תחת הסוד כי לשלם חסדו על רצונו כל השלמים לברוא שמים וזרזי התבונה, כך שכל ברצותו וביכולתו ישלם להרים את עינו למרום ולהאזינת בעולם משש.

— מי ברא אלהי?

כי על כן, הרבי ר' בונם מפשיסחא, אותו צדיק לקידועת ואישיתגונות — מה היתה כל סגרת נודו בדרכים ופסולותו ללא הרף ולאיך שפור מסקוקו לטקום, מעיר לעיר, מכניז לכפר, מודיד לירוד ומפונק למפנק!

אכן, המסרה היתה כזו: — לקטק את ירושמי הבר מתוך ערומות עריותו של הבר; לכסות את גופו החכמה החמישה מתוך שירות החולין של משושי בני ישראל; לשר את מיני החכמה, (ואין חכמה אמיתית כי אם יראת שמים) מתוך סיוותיהם של חסדו העם, כדי לטהרם מכל הטוים ולחצוים על עומת התבונה העילאית המסונה בנריאה סלה, כמה שמוכרי, לשעשה שמים בתבונה — כי עולם חסדו.

ואם כי, משה של חסד הוא לקבו ולצרף זהו טרטיט של מנייניקר כבלה, והם סיפורי משלים, דברי חידה ויהודים פאת הצדיק החכם הרבי ר' בונם מפשיסחא.

כל לעולם חסדו — משמע, כי שלם חסד יבנה, וקיום כל השלם חסד; כי חסד ה' מלאה הארץ — והמיטה חסד חסד יוכבדו.

ומהי מידת התבונה שבחשד? לרדת לדרגת פשוטי בני ישראל על מנת לפאנו משם את מיני החכמה החמישה, ולאחריו להתחיר אותם מכל לבותיהם על פשוטי בית ישראל, כאשר הם נזקו מכל אבק ומכל סיו.

מה היה סוד כוחו של הצדיק החכם הרבי ר' בונם מפשיסחא, כי את כל מיני החכמה אשר על ולכו, הוא פרק וקוק, הטביל ומיחה במשעות נשמו הזכה — וכאשר הוא התחיר לעדת בני ישראל את עטרת הכהונה, ויהיה זו דרגת הכהונה, כמראה בלית יומי — כישלכו נצבות ומתנוצצות מנייניקר אלו בחרה יפלאי עד עצם היום הזה.

ציוור אופייני של יהודי העירייה המשוחחיים ביניהם פגיעות השוק, 'ואצרות של חכמה ובינה גוזזים כפי פשוטי בני ישראל'

משלים וסיפוריים אשר תמוציתם - יראת שמים

— ברם כל זה כתנאי פמורם, שהאיש המו"ר לך יפקיר את עצמו, ולא ישימור דווקא על עצמו ויפקיר את אחרים! —

(ב)
„מוי יכול לשער את רום ערכה של כל נפש מישראל וי' לפיכך אפורם 'קדושי' לאחר מותו של כל יהודי ויהודי

הוא היה מדריך את הדיודו בעבודת השם ויהיה מורה להם איך הוא הדרך הנכונה שיבחר לו האדם. והיה שכל משהי האדם יש לאמוד בדעת ובתבונה, וגם להתנהג במידות טובות נדרש שיקול-הדעת. — ולכן הרבה פעמים, מעט יצא מ'קולו', ויזכר גם ה'הפסד', כמובן, שכן, המתחוק יצא עז.

כל גדול אמרו חז"ל: גדול המעשה יותר מן המעשה. בכל מידה טובה מה טוב לא להיות עשה'ה בלבד אלא גם, מעשהו, להשפיע על אחרים, לתת להם דוגמה ותרומה. והו מרדש בנודח בענין של הלמוד תורה שאנו מצויים משם: 'ללמוד וללמד', ובכל זאת יש גם עני' נים, שהם בכחונת, הלכה ואין מורין כן'. אם שום דברים שהיון גרמן, ורק לשעמם נספיקת הלכה' זו, ואם שום דברים בבחינת, לפנים משרת הדין, וכפנינו כגון אלה כל איש יכול להטיל על עצמו אך אינו ירשאי לחייב את אחרים.

הרבי ר' בונם מפשיסחא הסביר זאת בדרך משל:

פעם סיצה בשידה תבערה גדולה, והאש אתו זה בארו ביקרא רעננה ומכונתו של הבתים והבתים בשידה היו צמודים לו לזה ולזהם חוקקו מקרשירי, כשתשעה האש נכודת ה' להבות להבו הכל, כל בני הצעירה ירצבו מרד שים, תחיים ובוהים, הבהלה יהיה נוראה, לזלם דאו שהאש אחיטסת במהירות רבה ועד מעט הצעירה אלה תעלה בעשן.

ונצאו כולם מתוך בני העעירה, שהרים קול וצעק: 'יהודים מה אתם שותקיים? קצצו לתוך האש, הצילו מה שאפשר להצילו! אל תעמדו באפסי מעשה!

ועק האיש וצעקו לא הדביקה שום איש. מה הוצו אף בשמעת צווחה נואשת: 'למה הוא נזמן עצות לאחריים? חרי גם ביתו שלו היה לטאכולת אש והוא בעצמו עומד ושותק? מה הוא ירצה לגרוף את הנהלים הברערת בידים לא שלונו?

והנה היה שם ספק אחד, אשר כאילו נתעורר טסכת התדהמה והוא קרא לכל אלה מסיביו: — כזאו אחרי: עוד לא הכל אבוד! נתחול מן הקצה העני של העעירה, שם האש טרם הגיעה, אבל כל רצו כוער! נוציא מן הבתים כל מה שאפשר להוציא!

הפקה היה נחפו לבית, שהיה כבר עשוק עשן, אולם להדמות טרם לבחו בו, ובחפזו רב הש' כיל להוציא משם כמה וכמה חפצים יקרים ראו הנאשפים, שעדיין לא אספחו כל תקה וחד' כל אף הם להציל מה שניתן להציל.

כזה הסיפור — ומזה הלפת מן המשל אל הנמשל! כבונותו להוכיח מהו דבר אחד, חז"ל אמרו, כי אין תורהו מתקיימת רק כפי שמיים עצמו, הפקר כמדברי, זו יכולה עליכן להיות כהונה טובה ומדידה יעלה — להפקיר את עצמו, זה דרך נאותה להתגבר על הרבה משוליים. להכניע את הגוף ולהצית מדותי בבשם.

כרסם גדול, שהיו שיעור וגבול לשירכו. בכל שינוי שפנס שארין נפדת מה העולם. ויהא זה זקן מסולג ושבע שנים, מביאים אותו לקבר ויפאלו וחקוריים אל המת אומרים, 'קדיש' על קברו.

'קדיש' מהו? יתגדל ויתקדש שמה רבא' — כה שופד ומכין היתום השרוי באכילות. יתגדל ויתקדש שמה רבא' — וכל זה למת? מכיון שבפרומי שוק ובכל שיי העולמות ניכרת מוחתו של כל איש מישראל ובכבולו כאלו נכמה על-ידי כך כמטהו מלכותו של בורא כל העולמים.

לכן התיקן למת שנוסר הוא בכרזת מ' חרשה, יתגדל ויתקדש שמה רבא'. האבלים בעצמם מקבלים על עצמם להתפלל על זאת, כי יתגדל ויתקדש שם מלכותו של מלך מלכי המלכים —

(ג)
„רבי, האם זוהי שבתא טבא! הלא אנו נופל בתרדמה עמוקה מאחורי התנו"ר? אכן גם לבעל-ענלה יש חלק ב' "שבתא בטלכותך שומרי שבת" —

הוא היה רגיל להתבונן בחייהם של יהודים פשוטים, והיה טובא אצלם מרגליות יקרות של היסטוריה ואמונה, בתחן בחסדי השם ית' כרך ומעל לכל, לבות של חב"י — גאלדערנע העצמיים.

ובין אלה היהודים הפשוטים, שנתקל בהם מדי פעם בפעם הרבי ר' בונם מפשיסחא היו כעל-ענלות, מפאה שחיבה למסע על שני המדינות בכל מיני שליחות של צווחה. פעם אחת נתארבה הדרך, היה זה בעצמו של חז"ק, הררי שלגים כיסו את כל הארץ, המשיכה התקדשה בעצלותיהם, המיטים נששו בכבודו, העגלות הצליף ללא הרף בשום אולי התכוון הוא לא ללכך לרוד את המיטים מאדו לחסם את עצמו ולהאשים את עצמו. ויהי דבר זה, היה התקדש יודע קיינה לבלו של העגלות — היה התקדש יום השישי הצדיק נוהג להתבונן הרבה לכבוד השבת והוא צריך להגיע למחוז הצפון לכל ה' מאחד עשר שבת בהשכמה.

והי ידע, כי אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה אפילו על בהמתם של צדיקים — רעל אף כל הקשיים ואבני-נגף הניעה השידה ל' סקת תבואת בישה האחרת.

חוקש הרבי ר' בונם מפשיסחא את ידו לבעל-ענלה בתודה רבתי עבור כל התאמאי ציות שלו ויכירם בברכה הסקולות: — כזכור זו שוחה לך שכחא טבא!

גדום כמסעות העגלות מיחסו הנלגב של הצדיק אילו ומתוך תורשה עמוקה של כנות ואופר גדול הדישה לעצמו למנות בשאלה אל הצדיק:

רבי! שיתיר לי הרב לשאול, קלצ'ק' קשיא' (קדושי משטית ולא מתחכמת) — שאלנו ר' יהודי, שאלו! — נענה ב' הרהבת-הדיעה.

רבי! וכי מי יש לי לומר? הרבי מברך אותי ב'שבתא טבא', נזמן? אז אני חושב לעצמי מה יכולה להיות, שבתא טבא' שלי? האם אני אשכ ללמוד תורה? האם אני אכל חלק, שכחא טבא' אצילי? לא אסתיך בשני חרבי שום דבר, כשכא אני הביעה לאחר שפני

והוא היה רגיל להתבונן בחייהם של יהודים פשוטים, והיה טובא אצלם מרגליות יקרות של היסטוריה ואמונה, בתחן בחסדי השם ית' כרך ומעל לכל, לבות של חב"י — גאלדערנע העצמיים.

קשה כזה נופל אני לחוד המיטה כמו חרוב.
זה לוקח לא מעט זמן עד שאני מתחמם. זה
הרדמה נופלת עלי. ואני שוקע בהרדמה. ואפילו
אין לי כוח ואין לי מבלגנה לאכול מעודה!
שבת כהוה כמו שערירי.
משפטם הצדיק את ידבריו הרגיש של בעלי
עגלה הפך את מידת הלהיטות אל חבר מלחמי
שמשומו שמו וקרא בקול גדול:
"ישמחו במלכותו שומרי שבת וקוראי
עוגג. עם מקדשי שביערי. משפטם שמתלות
השבת שייך לכל היהודים. זה אלה שום
בבחינת "קוראי עוגג", הוועגה שלהם הוא אפילו
כשל אותו בעל-עגלה הנזהה משינה מתוקה
לאחר ששם את המעשה של השלטון בדרכים.
זהו אלה שום ברובה העליונה של "מקדשי
שביערי", המקדשים את השבת בקדושה עילאה.
על כלם בידו נאמר: "ישמחו במלכותו שומרי
שבת".

"לשאוב דלי מים מן הבאר"
עבור יהודים בעלי-צדקה היה זה מנהגו של ענה

זאת ועוד זאת. הרי לכל יהודי, והוא זה
המשוטט ואפילו השפל ביותר, ציונות הותרה
ומפורזת למלוא העסקים. מחללה מוח יומת!
אם כי יש לכל יהודי חלק שווה בשבת קדש.
ומידה שווה מרובה סמירת הפרעיות. ואם
כל אלה שום מורה ישראל מתייב טיחה אם
זה חולילה יצבור ויחלל את השבת. מבלשבת
שיש לו שייכות התקשרות לקדושת השבת.
ויהי להכירה בירוחו של השבת צבור כל יהודי
כל מיניו שפעת השמחה והרוחניות בשבת
קדש!

(ד)
**פסוק פורשים יהודים פשוטים
ב"ות"**
אך, אברהם נשאר בגדקונו —
ואבימלך הנוי נשאר נוי"

הוא היה נהג להאזין בכל הודעתו לשיח
תורה והגיונותיו של פשוטי העם — והיה מר
צא אצלם לא רק פקחות ושגינות בחיותו הנר
לם. אלא גם אטרוח גאות והשגות ששאלות
בהנהגת החרוזה.
כזה היה סיפורו של הרבי ר' בונם מ'
פשיסחא:
— בדרך גורדי עברתי פעמים רבות על פני
יערות פולין והגיונותיו של פשוטי העם —
לאהרן "יריד" גנש רועש. חסוסי העייפים
שחררו מכל מהם רטן בעלי-העגלות הסחובו
עם השמיים ביהודים והם היפשו ונושעים חר
גשית להמשיך אתם במסעותו בין כרך לכרך.
ובין עיריה לעיריה השאון היה גדול. הכל
אצו רצו. רק פנייה אחת בודת עוצה התחוללה
בהנהגתו בשני יהודים אשר הסתודדו ביהודים
האש כילו מן הגד. רצו לבלבלו. היישישבו
על הססל ועשינו אנוי באכפסותה. כי החרת
מניהם עננה כם שהם חלתיים בעניינים שאלו
ביום.

רחמיא, נוכחתי כרגע שיש לי קושיא
בדולה לשאל אותך. אולם אני מסתם. כי מה
בייש אגרי — לחם אחד מן השניים.
הם וסלום! מה יש לך להתייבש? המניד,
שהוא בעל-שיעור בתורה שלנו. מסביר לנו
המדי, כי לא הביישו לפר, השיב לו השני
בפנים שוחקתי.

(ה)
**סוחר היערות בעל שני הכני-
סים — של, הוצאות" ושל
"הכנסות"**
כל יהודי צריך להחזיק בבית אחד:
"אנכי עפר ואפר", ובבית האחר:
"בשבילי נברא העולם"

הוא היה מוכה להבנת את פשוטי בני ישראל
והיה מייצג תלמידיו להטות אתן לשיח
ושיעם של השני העם, הצעירים והבוגרים.
והיה מוכה שארצות של חכמה ונבונות. קם
באזו בן בסקוס הירוד גדול ואחריו — גה

לחטו מנו של השני כאילו ניצוק קדש גדלק
בפניו מניש.
רוחא, אגלה לך הכל. למדתו בפרשת ה'
שבת, בסדר ורא. על כל הענין של אברהם
אבינו עם אבימלך, שהיה מלך גור, ואני כולי
משיחה. מי היה אבימלך זה? הרי היה הוא
שנים ביה"ל. התבון. כי אברהם אבינו ירדתי
בית עם אבימלך הנוי! — השמיני הראשון
הם. הלהטו! אין שום קושיא כלל על
אברהם אבינו. אריבא. דוק היטב מן שאמר
בפסוק: "וכרתו שניהם ברות" — מה משפט?
לא נאמר שום כרחו ברות למוות יחד, להיות
אחד. לא ולא. זה מירוש הפסוק. "וכרתו שני"
הם ברות" — אך לאחר שעשו ברות ביניהם
נשאר בגדקונו! ואבימלך הנוי נשאר נוי —
ופשל למה דבר דומה? — הרישף הצדיק
התפלג לשבת את עונק הבנתו ואת התבונה
השפוחה והנוכעת באחת של היהודים התמימים.
אם הענין, יהי ברצונו זה אפשר להסביר
עם הפסוק בנשא אהרן, דהיינו — גם "לכרות
ברית" וגם לתישאר. "שניהם" לחד והנפרד כמי
שזוי טעום — טעון המפתח להשגת עסקות
חרוזה של החסידות.

לך דרך החסידות הוא כמו לצדוד על פני הכל
דק המפתח ביום החלל צריך לרוקע עד שאמר
ללכת בדרך המצוונה. האמונת השוקולית.
הקפיד בדיק נמיר, כמו שמקדשים על שרון
ההאונים, זה אשר החסידים התחייבים שיתארו
ואז נשמו דק מן הרק:

לכרות בך — ולהישאר נקי:
לידוד כלל הארמים — ולהיות צמוד במקום;
לכבות, כדמעות שליש — עם פנים צו'
להלך —

למה נשע ארוך אחד נקלע הרבי ר' בונם
לשכח את חבד רמעינו לחדר יער עבות
והנה ברוך הקרחת שבלב היער מצאז במפתח
ביחיאורו את נאה ומרות. והיהודי שוחה ה'
מוננה על הבית, ושכרנא היה זה מתפלל
לצפות לעוברי-ידד ולקבל סכבר פנים יום
כרת וכדון. והיהודי הזה לא שאל שום שאלות
מז עם הבאים בעל קודמו. רק פנה אליהם
בדברים נלהבים כאלה:

בעל היער, היטל עלי ועשה אחד שליח
לשקוט במצוות הכנסת אורחים בשמו ולעטנו
עד מעט הוא יתנהג ויפיע לנתיבים ליטעו
מפנים, מה מתקופת של כל אחד ואחד, משום
שכל כוונתו לקיים את מצוות הכנסת אורחים
בשלימות.

לאחר שעה קלה, נכנס ובה בעל היער ובפניו
קל במשור:
"ברוכים הבאים, יהודים יקרים! אגא לי
ההכבד ולהרגיש את עצמכם כמו בבית. אני
בעצמי רוצה לקבל את פניכם כהונן, אך אגא
לחלו לי. היה היום ירוך גדול אצלנו ביער.
שלתנו מטען עצום של עצים מרוחלים. כיה
היום נחלפונו עצים אפילו אנשים. אלה יצאו ואלה
באו, ומבוססו מאחכם אורחים נכבדים. לחם"

חוז ואף שגינות גנוזים בהגות לבם ובקליחו
דיבוריהם העשמיים.
והוא היה אומר:
הרי זו טבעו של לשון שטבעו חכמינו זיל.
פסוק זה מאי עמא דברי — בא וראה. מה בפי
העם לכן אני טרח לקיים את צאת חזיל בכל
המקומות בפרט לעת הנסיגות הארוכות וה'
לטלוילם בדיבורים רחוקים. בכל פעם שנצאר
אני באחד מנדק לפרש קטנא נוהג אני להי'
פרב ביהודי המון הגורדים להתנהג עליפו אותה
עצה שבה: .בכחך פניו אבני ירשבת, ולא
אחת מצליח אני להעלות בבחינת מפינידיהו של
בינה ודעת. שאין כוונתו.
ולא דברי חכמה ושגינות סתם ביהו למצוד
פני העם. אלא בעיקר יסודות להבנה.
עד מה יקר לי אותן אמרות עשמיטות ה'
שושפות שחר ווהר, הוונקית מכאר מים חיים.
הפסוקים שטונים בתשתית הנפש של עם בני
ישראל.

וכאן סיפר הרבי ר' בונם פשיסחא סיפור
מעשה על אחד מיהודי היערה. עשיר יהודי
הושלג, שעסק שניר רבות בכריחה צדיק מלוד
יערותיו. והם שניתן למצוד אצלו...
וכזה הוא המעשה להעברת פניו של עם בני
השכל עשוק.

למה נשע ארוך אחד נקלע הרבי ר' בונם
לשכח את חבד רמעינו לחדר יער עבות
והנה ברוך הקרחת שבלב היער מצאז במפתח
ביחיאורו את נאה ומרות. והיהודי שוחה ה'
מוננה על הבית, ושכרנא היה זה מתפלל
לצפות לעוברי-ידד ולקבל סכבר פנים יום
כרת וכדון. והיהודי הזה לא שאל שום שאלות
מז עם הבאים בעל קודמו. רק פנה אליהם
בדברים נלהבים כאלה:

בעל היער, היטל עלי ועשה אחד שליח
לשקוט במצוות הכנסת אורחים בשמו ולעטנו
עד מעט הוא יתנהג ויפיע לנתיבים ליטעו
מפנים, מה מתקופת של כל אחד ואחד, משום
שכל כוונתו לקיים את מצוות הכנסת אורחים
בשלימות.

לאחר שעה קלה, נכנס ובה בעל היער ובפניו
קל במשור:
"ברוכים הבאים, יהודים יקרים! אגא לי
ההכבד ולהרגיש את עצמכם כמו בבית. אני
בעצמי רוצה לקבל את פניכם כהונן, אך אגא
לחלו לי. היה היום ירוך גדול אצלנו ביער.
שלתנו מטען עצום של עצים מרוחלים. כיה
היום נחלפונו עצים אפילו אנשים. אלה יצאו ואלה
באו, ומבוססו מאחכם אורחים נכבדים. לחם"

הוא היה מוכה להבנת את פשוטי בני ישראל
והיה מייצג תלמידיו להטות אתן לשיח
ושיעם של השני העם, הצעירים והבוגרים.
והיה מוכה שארצות של חכמה ונבונות. קם
באזו בן בסקוס הירוד גדול ואחריו — גה

ולאחר רגע הסיף חסדו כמטען:
אני מוכרה ולסכם את. חשבון היום, אחרת
אחבלכל. לא יקה הרבה זמן, כי אצלי
החשבון משוט למדי. בכיום אחד של ה'
מסנסיים מחזיק אני כל. ההכנסות, הכיס
השני מיועד בשביל כל. ההוצאות. נכון, כי
ההכנסות הן גדולות והן באות ביחד. מסום
שאלה חקונים את העצים הכרותים קונים
הרבה טעמיים בבה אחת. ואילו. ההוצאות'
לך לא כל-כך גדולות. אבל שונות ומפורזות,
צריך לשלם להוצאי-עצמי צדודי לשלם לי
שומרי היער, צדודי לכסות את כל ההוצאות
עבור מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

ר' יהודי, זה גם כן מידת הכנסת אורחים.
מה שהנך מספר לנו ונתון איומן כנו. ומשפך
אזננו כנוהלו העסקים שלך. ואורבא. מורד
זא לא. החשבון השוטני שלך. אפס הסבר נא
לנו פרט קטן על כמה הונך. מסמים. או. מס'
לך את החשבון בכל ערב וערב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

אחד הענינים שאשרי בהם למעוה מן הקצה
אל הקצה — זהו ענין פרנסה.
קטין מוטווה של אדם כקריעת י"סות'
— אמרו חז"ל ובי מה אנו יודעים על קריעת
י"ס סוף? הרי החרה מעדת על כך: "יודע
היה הוא את השאל מיד פצמים —
היה ישראל את הדי הגולה אשר עשה ה'
במצרים... ולכן אין תיפה שהשכל האנושי
אינו תוסס הרבה בעניני פרנסה ומה שאנו
כן יכולים להפסד בשלנו, שפעם מאור נמצא
בכחשאלות סתונוהו של אדם מן השכל ה'
ששוט ומן החשבון הנר, מכוון שהעיקר הוא
לומר, כי הענין דומה לקריעת י"ס סוף, היינו
שזקוקים בנאת להשעוה ה' היברך.
— ואסר לבם מסל — אשר הרבי ר' בונם
מפשיסחא — וגא להאזין חישב ולהתבונן בעומק
משפטוהו של הלישור.
שני יהודים יוצאים לדרך הם נפגמים יחד.
הם נודדים לעולה אחת. יושבים זה בצד זה
ובדרך משותפת. זה יום נשם של שונה ה'
אביב. לא קר מדי ולא חם מדי. רוחות מנסבות
בנועם ובנחת. אלו אינן רוחות של סתוה.
המעלים אבק חרוקים עפר לעינים. אלו אינן
רוחות של סתוה הנשאות אנון את עניני הגש'
מים. אלו הן רוחות של נועם ונחת והן
מנוצצות את העינים והשיחיים ומציאות מתכנס
ריות צעירים וצענים.
העולה מוכסת בדרך מלולה. גם חסוסי
החרטנו כאילו מן תוף הרענן. העלוק כמעט
שגורס הוא על שוטבו, כי הריח המכסר חודר
לנחיריו ושני יהודיים — לבם טוב עליהם
כנראה, הם ששהחים זה עם זה.
שאלו יהודי אחד למשעוה בשוכה ונחת:
— מהיכן ידך זה חר?
— והלוח ענה את הוא כמנינוה וכישינוה הדעת:
— אם לומר את האמת, אני יהי מברכת
המרוך."

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

לפנים-שלושה ירדום, ואני מספסר בכל מה
שאספר, מה שמונח לידי — אם זוהי סתורה
למכת ומסכר. מבואות ועורות — בקר לשחי'
מה, עשלים לפרשום, וכל מיני קטניות. פעם אני
לך מן המחרת הגדול, המוכר בספיסות אל
הקונוה הקרן. בעל הנוה, ופעם להיפך, אף
אני רץ מן הקונוה הקטן הצדוד לסתורה כוה אל
המוכר הגדול. בעל הקרפנות, ופעם אני נתקל
באכר המביא מטען מלא אל הירודי, ופעם אני
לך לענות ואני מסיר את המי ירדיים, רובם
כילום, ומסדר את הכל. האכר כמח חודר אל
הכוסר. לאחרי שחריק מסר כוחות של
הדקדק, ואני מכל שכן טרופה, כי הרווחתי
דמי-יתוון משני הצדדים ועוד הוספת מיותרת
מן האכר, שתקע את כפר בכפי וחיך אלי:
אחא, יהודי הנון טרופע לך עוד כמה, רובליים,
מיסום טפמנעם הקודמת קבלתו עבור סתורה
הרבה סתורה... או אני טואל אחר, ר' יהודי,
ממה אכן את המפרנס? ספך — אין לי, סתורה
מסילי — אין לי, ומה שיש לי זה הברכה מן
השמים. מן את האכל!"
ועכשיו האמר לי, ר' יהודי, ממה אתה
מפרנס? — פנה אל משנתו.
"איוו שאלה? — השיב הלוח בעניימה של
התפארת? — יש לי כמה בתיים בעיירה ואני
מספיר דירות. יש לי מחסנים, שאני חוכר
לסוחרים, ואני מרקד מאוד למי אני מספיר
דירה או מחסן. סכר הירדה משלהם בדיקו כמו
סיפון. והכסף יצנה על כל הצרכים, עוד עם
שגורס הוא על שוטבו, כי הריח המכסר חודר
לנחיריו ושני יהודיים — לבם טוב עליהם
כנראה, הם ששהחים זה עם זה.
שאלו יהודי אחד למשעוה בשוכה ונחת:
— מהיכן ידך זה חר?
— והלוח ענה את הוא כמנינוה וכישינוה הדעת:
— אם לומר את האמת, אני יהי מברכת
המרוך."

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

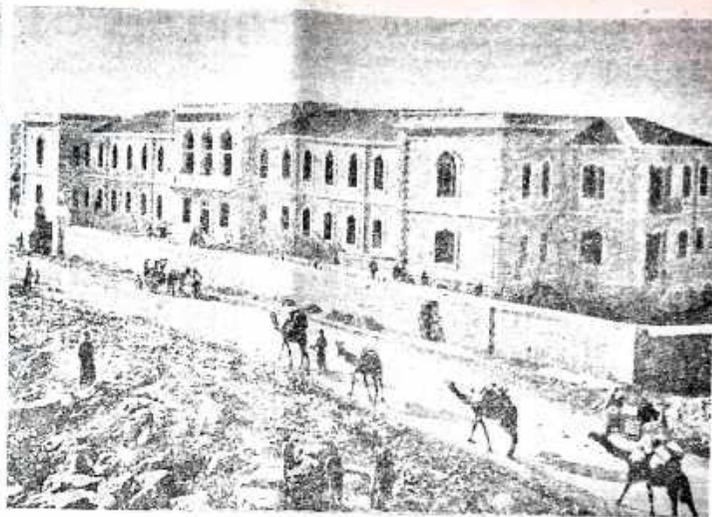
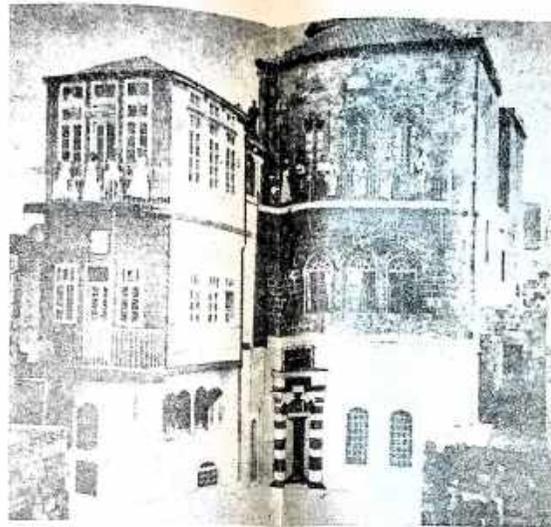
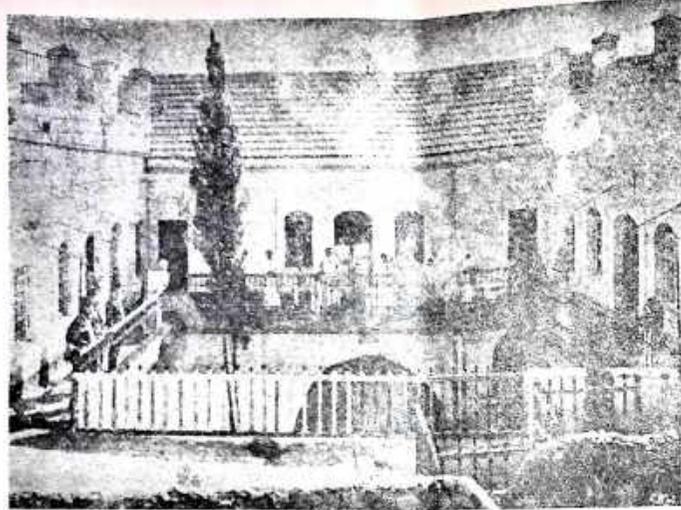
מה יש לי לחשוב הרבה ולסכם הרבה?
עבר מאכל ומשהה לכל הפועלים והמשרתים.
שכל זה על חשבוני. יש עוד הוצאות.
הקשיב הרבי ר' בונם מפשיסחא קשב רב
לכל הסיפור המרגיש הזה. והעיר מלוד ויוך
של טובילב:

נודדים יהודים המולחשים בדרך להנתיק את שעות הליכתם
ועם מחלוקים ביניהם בדברי הורה

„בתי חולים” - לרפואה או לסבל ? „קופת-חולים” - או קופה חולה ?!

המהפכה האכזרית במושג היהודי המהולל „ביקור חולים” ו„לינת הצדק” - - אילו 2500 הרופאים „המתפטרים” היו לומדים משהו אצל אותו רופא-פלאים ושמו ד"ר וואלאך מ„שערי צדק” בירושלים

היותה נורם חשוב בתהליך התכנון. כיום, מדע הרפואה הרקיע שחקים, בתי-חולים מצויים במכשירי-רפואה מחוללי פלאות מכל הסוגים, אבל הצרה היא שהאנשים העוסקים ברפואה אות חושבים את עצמם בתור „מקצוענים” (פרופסיונאליים כלעיינו), צורר הקטעים מתוך העתונות הישראלית מציג באורח נוסב ביותר את המציאות העגומה.

„לינת הצדק”, על מנת להשיג כל עזרה אפשרית בחומר וברוח, ברכוש ובנפש לכל איש סובל, הלש ותשוש, הסקק לטיפול רפואי. מתוך נדיבות לבם של אחינו בני ישראל נבנו והוקמו בתי-חולים אלה (הסופיעים בתמונות למעלה : 1 - שערי צדק, 2 - ביקור חולים, 3 - משכן לדן), אשר בנייתם ופיתוחם לא היו סן המשפירים, אבל החסימות האנושית שמילאה אותם,

שני עולמות ניצבים זה מול זה : עולם רווי חסד ורחמים של אהבה ועולם קטוח אם כי משוכלל, עולם אכזרי על אף כל התנכליות הרפואיות של היום. אצל עם בני ישראל נשתרשה מאז ומקדם מידת החסד שהתבטאה עוד מימי אברהם אבינו „לבקר את החולה”. היתה זו מצוה, שנעשתה ככוונה עצומה, לשם שמים, בכל עיירה יהודית התקיימו חברות מיוחדות בשם „ביקור חולים” וכן

2500 רופאים מגיני יבדוק היום התפטרור עם
קוראים פותבין משרד הבריאות יבדוק
הממשלה נערכת למנוע
תמוטטות הרפואה
הרופא ושבועתו - וסנקציות
היום המו"מ עם ווונתה
המחלוקת
סולטנה לאשקרון לאחר שהרופא החורג
בגלל הסנקציות
אר-שבע סירב לבדקה -
התפטרותם של כל

ר' אברהם ברסלר ז"ל שהתהלך בעולם החסידות

בספר שלו: "בגדליו החסידות פולדת".
 כשהו מרשימים עוררים על פני נפשות ירוחו. בית יעקב, סלבר
 בנתיבי החסידות — וכן כי הורא לציין את המצב החסידותי שלו לפני
 ולתאר בפיצוץ את קרבתו חיו של בעל שפת אמת — סבל את עמו מוסק
 לנוס מעקרובת הדינים החסידיים של המציאות מה יצירה יחידה לשם הענינים
 נחתו סבל אייבוק שהיה כי טעם התרוממות הנפש, והוא היה חורג ממוסגרת
 קצריה בקניני ירושם (אשר את זה נזכירי במליצות "בית יעקב").
 האדם שבה במציאותו של לטת ההשתתפות בהתקיימות של ידיו הקרות
 החסידיות כמאור הנליצית, שהוא נמנה על ראשיתו יוצאת ומיסודית —
 ויקט את המצבור.

האבל הכפר בצביון טובים על הרגעת גדול המהירה. אולם עזר אבידה
 שאין לה סתירה — מסכה מבינה, ומראש וראשונה למסורת ההתנהגות על
 חסידות סלובין, שהחלה זה אך לצמית.
 במשך שנות חיה המפורסם המסכן לפניו לקרבו ספרים וחברות לאין
 ספור שנוגהו המבטא של החסידות המפורסמת. על אבידה כזו יצחק לומר,
 שהיא מבינה מסכה עתידית-מסוכנת שמסכה את עינינו מהתבוננות. אין
 בידע אף לאדם עד מה קשרי ומצביו היה אמת, ומשפטי המבטא בתוך
 החסידות שמסכה, רק לאמר זמן נרשם ותר וזכר כמה עשאה.
 היו מי יחד לנו המרשם? האל על דאברין ולא מתמכרין. מב"י

אל המעיין השוקק

(מתוך דברי פתיחה של ר' אברהם ברסלר לטקסו האחרון בגתניבי חסידות פולין)

מעינה של החסידות הישנה העיקר העירום, סמוך ורחב הוא, ורבות
 רבנות חסידים ריוו את מציאותם והפסדן של המעיין המעורר.
 ואם לא נענו אלא בסיהם מן היס, והיה זה ערובי בכל ניפה
 ושיפה שמתקף חים כולו, כי מה שנים — נסיונה וכבר אמר האדמו"ר
 רבי בונם זצ"ל למפסיחה על האומרו: חייב אדם לומר מהו יושן
 טעם לשערי אבות אברהם ויחזק ויעקב, ומי מהו יושן בעיניו הנוע
 לסדרת האגודו? אלא פירטו, ויעשה מלאו נוצה, נועה כל שחיה,
 התקיימות והמסכת.

כיון, כי זהו, כהו, נפשו לטעם ולו בקיום חזונום את זיקקתיהם
 שפועת האור, אור של קדושה וטהרה, אור נורה וחסידות, של סגור
 האומה, וחסה, מיושפו מנצח החסידות — מראשיתו מיסודה, אור ישראלי
 וקדושו מן העל-שמים וזיל עד לנולדו ארצנו פולין שהיהו כגור
 יקרות את יהדות פולין המפורסה — והיהו מלון נספחה, המסרפה
 ברובה עם התקלחות אל החסידות, והיא, החסידות, חסיה בצד
 ה, השלמה הביליטיות מלחורו ולפנות בה.

כי, לא תשכח מהו הישי — תורת החסידות היה וקיימה, מטרות
 לא עשית, מטרות לא יכלו לה — הוא כי ענה, המונים מסתופפים בבלה,
 מחספסים לנורה והולכים ברכה-זקנים, בני תשורת וילני חסדי.
 אכן, עזר אותם יקיים ומי נעוים השעול הנצח, להעביר לנו
 ענינם את זה דעות דוקים של רועה החסידות — סגורו ועד שפוטא,
 דרך מורו, ליעסק ולנלון? תפוסה רוחם של המאמנות בלתי-מסוכת
 להחדת תורה ויראת-שמים, נדקות וחסידות צופה-מסכת הייחם המאמנים
 וד, ותום, וזרז ומסירות עולאת מפורים רשם על ורענו קודש בלכות
 ההורים כסומי עשיתם, בהנהגתם ובחורם.

גחלי אור" מזהירים ---

על ההרים אשא קינה
 אזיל דמעות כנשם וטל
 כי אפסה מנו תנינה
 יקורנו מאתנו ניטל

בצהרים השכו המאורות
 אילן מושגש ממקומו טולטל
 על גזעו שרשיו והמאורות
 בחצרות ה' — נשתל

במכאובי, נחי אשא: "הרי בלובוק
 עליכם אל מטר ואל טל"
 כי נפל על שמרתו, אראלים זקנו: "בואה!"
 ובדמי ימינו אלי קבר הוטל

"אוחב את חברות ומקרבו לתורה" —
 משימה זו על עצמו נטל
 עדי וצאה נשמותו בטורה
 והוא נשאו פרוחתו בשנת ט"ל

דוד סקולסקי

בגתניבי חסידות פולין

חידת חיהם והסתלקותם של הרבי והתלמיד

לפני שנים אחרות הספיד ר' אברהם ברסלר בעצמו דלהן את רבו
 ר' בונם רוזנשטרן ז"ל, שהסתלק מן העולם בחיבתו מן מיי שנים —
 ומעת הוא עצמו כשלי-נעל בחיבתו לגדל מיל —

בסוד שיח עם חסידים ישישים
 ר' אברהם ברסלר ז"ל (הראשון משמאל) עומד את ימיו החסידים,
 ר' משה ביים ז"ל עומד בצדו ומונעם לברכה, אל הוולד המערבי
 מספיסמא זצ"ל על הספוק. אלה:
 המשפטים אשר תשים לפניכם
 — שיחיו מספסי ה' קודמים ל'
 חיות האדם והחפס חירו, ר' אלה, ה'
 החסידים עמלו רבות להחזיר
 אירמה עמוקה זו להכרתם וז'
 דעתם.

רבו שבחך, וחיפשתי שן אפי'
 עם לזאת ארשום אי-אלה קיים
 הורים פשוטים ונצונים, כי דלה
 שפחו וחיך פשעו מעבור-אשר.
 כמה לתלחויה של חסידות ר'
 קודשה הכילות בקרבך, כל שיה
 ושיג כמחיצתך — היה חי והוסס
 מבויש ומרענן וטופח על מנת
 להספיה. משום כך היה מחלה
 וחורר עד לרשעי הנפש ומנביט
 אף בלב הסלע האטום והמאובן.
 שרים סוקל והוכשר להרישה כל'
 שהי.

טל חיך — נבע ללא ספק
 מסעינות חסידות גרה, אלה היה
 קשור באלף גימים האחר, כל מעי'
 גל חיך השובב סביב ציר זה.
 התמנה לנסיעה, ההשתקקות
 והענינה לקראת הרגע המיוחל
 של התמספות בצל האדמו"ר.
 ציה זו היתה מלוכה במעין פחד
 עלאי, שהיה חופף בעליך, ומי
 הוא זה שכבא כמחיצתך או ולא
 נספח אחריו?
 אם היצאה מן השינוע החיפתי
 אל ההתפללות היתה כך — המרי'
 דה מן המעיין, אל חיי הוסיגים
 קשתה שכתיבתי. אל פשם שח
 באווי, "אוי יודע פשם מה

על מות חסיד תמים

מוקדס לזכרם של הרבי והתלמיד: ר'
 בונם רוזנשטרן ז"ל, אברהם ברסלר,
 נוחם עדן
 מאת ר' בן-עזרם

— גלה-נא את פשר חיך
 חסיד תמים
 אימתו ניצח זיו חיובך
 באותם הימים?
 אוקותו?
 כשלבשתי את קסמת-אשתי שעבורי נהפחה
 עבר ונער חסידו הראשון בתל-אביב
 הסודרה-ו'

לן כן
 ארטיים יש שבה קודש בעולם? אך משכנה
 בירושלים
 בטאה שערית, בשכונת הבוכארים, ובעיר
 מקומות כשלישים

כן כן
 ארטיים ישנו, עונג שבת? בעולם זו שם, ב-אחול
 שפי'
 המפירשו מה דל הוא — ללא כל משמעות
 רק השם.
 התמורות? בלי רשט של חיות, כשפי תקליט
 משפסם
 הניגון השוער, המבדיל — כמה ביבול?
 בין החול השומם?
 כאשר התגדפה קודשה השבת, ואין נשמה
 יתרה
 ומכל הסמוגים והמאומים נוספת כזאת רוח
 קיררתו

הצדיק המופלא והקהלה שבתוכה התגורר

רבים הספידו את הצדיק ר' איציקל זצ"ל ומעט מאוד נתנו על העיר אנטוורפן, שהייתה בשנים האחרונות, "בירה חסידית" של הצדיק המופלא. הקהלה היהודית המפוארת, אשר גדלים מעשיה בצדקה וחסד והצדיק ר' איציקל, אשר מספרים אגדות נפלאות על מידת החסד שלו — "התאימו" בהחלט ויצרו שתרופת השובה.

הסתלקותו של הצדיק השאירה הרגשה של יתמות ברחוב "פליקאן", לבו של אנטוורפן היהודית (ואני מצרף צילום אופייני של רחוב יהודי זה). ביתו של ר' איציקל היה פתוח תמיד, ביום ובלילה. בבית נמצא, "הצר" אדמו"רית ומכל קצו איורפה היו באים לשם חסידים וערצים לשהות במחיצתו של הצדיק ("פראווען חסידות"), האמת היא, שחבת שימש עוד יותר כאכסניא להכנסת אורחים. כל נצרך וכל דפנין שהיה נכנס לביתו של הצדיק — נשאר שם לאכול וגם ללון, כי ר' איציקל היה מקיים במסירות נפש את מצוות הכנסת אורחים.

"אורה כסף לא ישבע כסף", ומי שממש מואס בכסף אך ארבה מצוות — ודאי לא ישבע מלעסק שוב ושוב במצורה הגדולה של הכנסת אורחים.

צדקותו נדבת לבו של ר' איציקל נתפרסמו גם אצל הגויים. במסאן המצוייר הנוצ, "לה ארץ", המופיע בפאריס, נדפסה סקירה גדולה עם תמונות על אודות "הצדיק מ" אנטוורפן". עובדה, שסיפורי אגדות התחלכו על טוב לבו, שלא ידע קץ ונבול. ביתו היה תמיד מלא אורחים, ולא דווקא מן הסוג ה"מכובדים". כל דל ודך מצאו בו סיוע ועזר וכל קשהייום ומרינש מצאו בו שמען וסעד, אחיעור ואחיסוק.

מפי איש מהימן, שהיה מאנשי אימוניו של הצדיק, רשמתי "מעשה שהיה", מעשה מן המציאות.

הצדיק ר' איציקל היה נותן לפי הכלל "אין בודקים למזונות", כל מי שעבר את מסתן ביתו נתכבד באשיל.

אולם אירע שבין האורח חים התערבו אנשים ש לא כל כך מהוגנים. אלה ניצלו לרעה את רחבות לבו של הצדיק, ופעם קרה שנעלמו לפ" העת חפצים יקרים מי ביתו של הצדיק. אנשי ביתו חשדו באחד, טופס של "אר" חי פרחי", שהוא נב את החפצים, וסימן ש" אף הוא נעלם באותו יום, כאשר נכחו שד סרים מן הבית כמה גברים יקריריך. היו כאלה שרצו ללכת אל המשטרה ולהודיע על מעשה הגניבה. אך הצדיק פקד עליהם, שלא להודיע ושלא להגבי ב" שום צורה ואופן.

"אסור לחשוך ביהודי" — מסק הצדיק. לאחר כמה ימים, משוודע לו לאותו טיפוס מפוקפק שהצדיק מן עליו ולא נתן לפגוע בו ולא מרשה להצדיק את המשטרה — הוא לבש עוז והופיע שוב בביתו של ר' איציקל, אנשי הבית רצו להתנפל עליו, לעצור אותו ולא לתת לו להתחמק. אולם משאח נכנס לחדרו המיוחד של הצדיק — הופתעו כולם.

האיש לא בא להצטדק, לא ניסה להכחיש ולהוכיח כי "חושדים בכשרים". לא, הוא רק בא להודיע, שאם הצדיק ר' איציקל לא ישלש לידו 200 (מאתיים) דולר, כמזומן כי אז הוא בעצמו ילך למשטרה ויודיע שהוא זה שגנב חפצים בביתו של הצדיק והמשטרה תאסור אותו... ר' איציקל לא חשב הרבה נתן לאיש מאתיים דולר כפי שביקש — הכל בתנאי שלא ילך למשטרה, משום שיש בזה משום חילול השם...

העקתתי סיפור אחד — אבל זה כטיפה מן היס. אפשר לכתוב ספר שלם על מעשה החסד של ר' איציקל, כי הרבה פעמים היה נודד ממקום למקום, ממודינה למדינה לאסוף כסף רב לצדקה וגמילות חסדים.

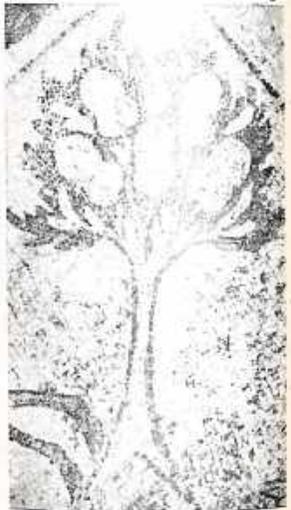
אמנם, זה היה רק, "צד אחד" בצדקתו המופלאה של ר' איציקל. באנטוורפן מספרים אין ספור סיפורים על יחוסני העצים, בתור נדוד של רבי אלימלך מלוז'נסק, שהיה צדיק יסודי-עולם. ר' איציקל היה עוסק בכל שעות היממה בתורה, עבודה וגמילות חסדים. בכל התחומים האלה הייתה ניכרת השפעתו הכבירה של הצדיק ר' איציקל באנטוורפן. השפעה רוחנית זו הייתה שרשים עמוקים, ואין ספק, שגשמת אפו של הצדיק חופפת הלאה על קהלה קדושה של אנטוורפן. כל אלה שנעבירים את אנטוורפן היהודית ודועים שהיא מכובדת בכל שלשה היסודות, אשר עליהם מושטת העולם: תורה, עבודה וגמילות חסדים.

י.ב. ציר (תושב זתיק באנטוורפן)

הגור הטובה - בתוכים ירושלים מלפני שישים שנה

הגור הטובה" שניצרה בגבול לבנון ונחה למאות תיירים ויזורים כל העונות. הצילומים שהיוו יופאים יהודים (והיו בתוכם גם חובשי" שירת) המפיעים נורה רמוזית לנרבים נוצרים מכלוון, אשר דגם ושן מידי התנאים הלהמים למון, "לשחינה ערביה", נתפרסמו בכל העולם. הצילומים האלה שווים הרבה משום שעשום למנו ולכונ את התמולה העצית, שהיהודים, שואים את הערבים והם אמורים סאון כמותם. באקראי סאאחי בתוך עתון ישן מלפני 60 שנה ופעלה צילום מסלם, שנעטו וזטה אל, "הגור הטובה" הצילום לא נעשה בגבול הלבנון, רק במרכז ירושלים - במסגה טכנה מחנה דולל של בני ערב, מפליח ומסריחם, השפתת מרשה של ירושלים, מול בית החולים "וואלאך", שנקרא כיום, שצרי צדיק- המון של עשרות ערבים, נשים וילדים, זקנים ויונקים, שבאו בשירות של נמלים- כולם, שישיים על הקרקע ומצפים לאותו חפץ מלאים יהודי, ושם, חוואניה וואלאך", המניח להם סוור ומרומות לכל מאובתים ומפליחיהם והם מרימים אותו ומתפללים עבורו. זו היתה, "הגור הטובה" שבירושלים יוחנן צבי ריבלין, ורשה

גילוי תוכה המצוות - בחפירות של קיסריה

מיו עץ חדר - חוקי החפירות העשיתות מרץ תישו את התרופותם בעיור החדר של האתרוג, שחנף על ריפת בין בריכות בקיסריה. הארכיאולוגים עמדו סבכו על הוועדת תזאת שפעוטיו במינסת עתיקים בארץ. מתקופת של אחז חורבן ירושלים, מלפני ארבעת המינים - עליו רוב היה זה הולל שחרט ליד השופר. הם רצו על יריח האיומים - האו השנה ותב מסוכות. שרת האתרוג לא הייתה סיכחה. הפסיכס בקיסריה, ששמשי היטב ונעשה עד חיים רוטם חוק, מציג את, מרי עץ חדר, מספר אתרוטים גדולים מחודים שמונחים בין ענפי העץ. זו עברה אסונות נכיה, מלאכת מחשבת - תנחום אהרנסון, קיסריה

ראש המונחים הערבים בדמות, מלאך השלום

התמונות המהירות ממח הערבי מופיעים עד כדי גילוי של סעון. עוד אגמול ושבע מילי אטיף, אשר ידיו מואלות בדם יהודי רב - יאסר עראפאתי כי נשיא סוריה אסאד, הוא התיב הטרא ביותר של, המהפכה הפלסטינית, והיום בבקר מתרסק עראפאת כמו אסאד בוסק ולעיהם מתחבקים ומתשקקים לוחי כל השתלחים זה לזה, אחי יקירי!

בכל אופן, השופחים לי פלינות הערבות אים מל פליים ביותר מכל ההפגנת החשדות של, אהודת ערב. המבצ האסוטי השורי גם תנה הערבי הוא של טטא עסקה, תחלות הסויה ועד מוסות שטיפת מסי. בעת שיהם מתשקקים הם רוחשים רעשי איבה זה לזה, וכל התשהרות על, חיות ערבות מואחזת" היא רק כיסוי טוב למיסות של נפשות הסודתרות מחתת לכל המליות הנכבות. המוסתים קובעים מה אחר, שכתוצאה מן המלחמה הממושכת וקצבתה הם מכלוון, נשלחה עד מאד התנועה הגבולית. לאחר שחוקקו סגנה ותינו חלי, דם למעייבים את מספר התרומים והפעוים בין החבלים ככל אכל ויותר ו) - הוא לא תשוב עד לתמיס אותו, "מעמד מוסת" יאסר עראפאת הופיע סולל בנת א"יים בניוירוק, וקאריקאטוריסט אחד סציו את הסוית המרעה האיום מוקפת עם עלי וית של סלל השלום הבינלאומי. ירושלים

לעורך, בית יעקב.
שאלו לי אליך, המוכן שאספר דבר מסוימו.

מיט"ספריס אריסטו ספר נחמד לנו: האם הספר של המצוי? נכבדות או ביוני? (נראה הכוונה לאופק שזר הניקחה המהות בעינינו ספר שארטי, שהופיע עוד לפני שנים כי חזקתו חזק הרב קוק בירושלים.)

עוד נחמד לנו אלסטור: היכן אפשר להשיג את האלמנט, מנכבת מספרות (מבנות דרעינלין)? שרי משה פראגו כתב על אודות האלמנט בירחון בית יעקב.

על נאן - על אלסטור באוסטר לית, המכונה בפרט הפוליטיקה ולא במציאות רשום את ספרו. נאן על מציאות עם את מטרות ירחון בית יעקב רק הנוקד העליון המשיג את ה' כתובת של ירחון בית יעקב בירושלים. ואני פנה אליך בבקשה לק' נתי על זה השאלה, ששאל המר-תב מספרים.

ההזכרות הכללית של העיבורים בארץ ישראל מטרחה, די אצלנו ציינו, ששאלו חורג - מבלה.

השובת קצרה לענין: (א) המפר, מן המצוי קראתי והוא גם בעברית. בו ביימים ובנוסף לכל נוספו שם קטנים עוד חסר שפות העברית, רומית, הגרמנית, צרפתית וכן נוספות. שנים של שירי הניסוח והתנועה ונסמו מלשון ה' סקר ובתורהם עברי.

(ב) האלמנט, שיימנה 1912, על לך שנכתב עליו גיליון 92/91 של ירחון בית יעקב העניו במאמרי, כי התוא איתו ירדתי מההירואיסה כי גרסה ונא לשנות אליהם.

בקות לחשיבות על אודות פרסום גיליונים מכבדי צדיקים בירושלים

למטרות הירחון, בית יעקב הירחון: האוחזי של ארומי רדוף בבית הקברות בסארימורד, איני סביר את מי בראש ואיני די עד אף העניו העליונים הללו לידו, אני נשפתי מפקדת האוחזי על קברי הצדיקים וכתבתי על גילוי מסורתי מהו גיליונים מהם, בחובם גם אלה השונים שהסתכם (בירחון מס' 92/91) על לטור הארומידיים לבית רוחי. ומה שאני נמצא בארטיב ארבו לרוב וכן ומה הערול של ה' שפחת הירושלמי עמדה לנו, שלא הרסו את המבנה הוותן, ואנחנו ה' אוחזי קיים על חיים הוותן. אבל ממה נדמה ביד אלה הוותן, ביה שטרסות חורב בתחנת העולם, לא יית לענין: ארבעה - ואני מד' לא בפתח הסעודה בלבד, לכן אני

בכל לשון כל בקשה, בשם ועדת ה' שנת ארבע, רבות, שלא חסנו למל. פני יודע יותר מרטיס' ידע בכבוד, זה ומצפתי לחסר כריאה חסר, כל העולם כולו לפסודו בארבע השפסוד דרלי.

אם החוק קצת, המאה, שיש לי אפילו קצת זמן על קשתי זאת. (על המוות) הרב ה' ג' כ' קריה מספרות, ירושלים תורנים וירושלים מאמרים, האירופים ספרים בירושלים הם מנצלים את המבנות למטרות בית יעקב שלום ובתה, כמטר המנוח אהלו הנדוקים תקדושים מבי רדיו אשר פרידנה (שפרסם בגיליון השפסוד 1967) שנת כוח הבהדי, שהרשימי נוסד בן אליעזר, נוסדו של רוד בן יעקב.

זרור חכתהיא

פס בלתי'נדוק האתל הדסה ה' שם על כל חלקת הקניניה של הארץ כולו מספרות, מנו דודין אשר מקום שמי כוח מספרות, אולם מהרשימה ההפסוד בעמלה האתל הוא רק על קברו של הרב קוק מירושל בלבד, הייתי רוצה להבהיר, כי מסחרי את העינים למטרות בתי'מל, בודיעי כי רבים מאמרים לית את מקום קברו רת הנדוקים ולא עלה על דעה שיש לחסר מפרסום המנוח, הלאה ה' מוכדה היא בארומיה מלסוד ציור-פיה מקביר צדיקים בירושלים, מוכנת קברו של הירחון מפרסוד צדי, והתכן מהה' המלשונות בירושלים מפרסום העינים למטרות בירושלים, כי אפס, מלספקו של ר' נוסד מפרסוד, כי אפס.

השיר למקור של גיליונים עליו לציין, כי לאחורנו ונבוא ארץ עליו לומר מפקדת על שיי הירחון הירושלים מארטיב אירושתי, מכבדו בסארימורד וצילמו את האוחזי, גיליונים אלו ה' עתק מספר פנינים מספרים כעת בן המיר בית רדיו.

ב' בראון, ירושלים ה', 6407 לענין המסורה הארומית בבית'חחלים, לניאוד"א אשר מקביר צאנו

אני מנה אליכם בניניה, ודעה ה' נשים לשבת בית'חחלים, לניאוד"א, בקריה צאנו. או שפלות למשן הדסה מסורתי ל' קריאה בבית המנוח, דבר שהוא הירושלמי ה' לילוחו המספרות אלו וכלי או שם חוקרים שם המבנה ה' שפלות ה' שפלות, שדוד יפחשו בבית'חחלים.

וראלי וביה העוליים מחתבם בעניניה כשפית קשה ואין באפשרותו למסן את התוצאה של חקת המסורה, לכן נרחמנו לבהדי ארטיס על המנוח ה' מסורתי המכאס, מביה לתי'חחלים חריו, מוכן, שפלות הוותן וכל המספרים צדיק חיהו על שפלות מסורתי אף ל' מסורתי ה' - בשל המנו השפיר הוותן, נודו, ובשל חיותו ירחון חריו ה' קבל בחוגים הרחבים, אני מנה אליכם

למה ספרים מסוג זה מוכנים על תולדות יהדות הנגזרה ה' הני להפניה את שאלתי ממכר ה' עלתה שפטים בירושלום הכי' בד, מסכתים למטרות, מונחי בנוגע למבנות וירושלום, על חיי קהלות הגזירה המפורזת, שדוד יודע ה' נאני על קהלות אלו, וגם על קבני ונדולי ישראל שעמדו בראש קהלות אלו וישראל איתו;

במדינת שדוסה בירושלום גיליון 196/197 המבשרת על הפסדת האלי כוח, בלעד ליהדות אירושתי - ואני של תולדות ישראל בכוח אחד, בלי מה לעני העבודה על מפרסום ירחון של קהלות הגזירה בסרי'מורד ונודו שטרסית קהלות מילין מצאחי 12 קהלות - לא מצאחי על הוגני ר' ר' על אלה הירחון - בראשיתם על אף קריבתו של המסור ארץ מ' לרעו מולין - רצוי לחשוב יותר על יתר המרצות.

הכל שהמסור המכבד משה פראגה, שהשפיק מספרים מרובים וחקרים את מיטב כשרותיו כהיסוד בבניני הירושלומי ובליקסיס למקום אחד משלוחו הנודד למי המרסום - לא חוסר מרחה נוספה ללכות מכות קהלות ישראל התנגדתי ששקע, בו נתימס נשפטים עמם חוקר רב ובר נודו של המסורתי יהדות מספרות, ואם כי נבר איתו בירושלומי חריוני המספרים הדי שכתבתי בענינים אלו, היה הרבוי מפרסום יותר, שלכות ג'בי'רל, קריה צאנו: נתימס הערת המערכת:

(א) אין לחשוב שה חלילה שפח' בר הלענין קצת את מילת העירושית על פי קריבתו, לאחר קריבתו - מילין, המבנה בתוכן ה'מלעד' מירושלום, שפלות חוקרים סקוד בודר 3 קהלות וליון - 4 קהלות ועוד 3 קהלות שפנות, ואין אספר ליהדות ארבות אלו על ארץ מילין, שפנתה 3 מיליון דודו מצפתי מיליון וירושלום! מיטב הוא, כי הקריסיון לא היה כל עיקר אהתי מירחתי מלודי; ואנחנו במבוא חקרינו ל'לעני' מוכבדי בירושלום, אין הוכנה ריפית הקהלות, לית ישראל בהגזירות, יתכן, ש' חקרי העירי' עד מה היה שהמסור ה'היסודי המסור נוסד בראש ארשאד' זה שפחה התנגדתי, והי שפחה את הגישה למקורות אלו לכל מי שאינו קבל בשפה זו, אך כל חוקר מוכנה לעמוד על עובדה מתחנה זו שלקחה לית ישראל מכליל חוקרים עד מה שפלות מיליון וירושלום! והם חסובים ביותר, ואילו על הקהלות התנגדתי נכתב שפח מיר, ורק ספרי'ירושלום ספר ריש העירי' האחרונה כתבה זה ה' יתכן, שאר כי רצוי הקהלות ה'הוגני' רית עמסו ארטיס בכך, שמה אינם מספרים את רבי הקהלות הללו.

(ב) ירחון בית יעקב מתאפי' ב' ינדוד, וגם בגיליון הוותן ואין מפרסום הכליל חומר מקורי על הנושאים ה' סירות התנגדתי.

מורשת אלפיים שנות היסטוריה יהודית: תגובות נלהבות

האלמנט יהי מאור, העישה ובהו הכלי כתוב בשפסוד רב אמנו מוצאי מקראש, נאצי ארעה בכך 18, אולם התענינו על רק בקהלת קראקא ואף לא בקהלות מילין בלבד, אומי שפנתה לא שפחה קהלות נכח בשאלוניקי (שהוקדש לה מקום נראה), או שהענינו דע קהלות, שזוי מרסום רחוביים ליהדות המסורתי, כדוגמת אימייר ארדינופול, והחוב נראית לי העישה לאור לא רק את הוטה את החשיפה מסוימה חינוכית יש חיוב בהדגשת מורשתה של יהדות אירושתי, את הרובים הרחוביים שנצטבר לאחר אלפיים שנות היסטוריה וירודית, ומתקנה ראייה לשבת המסורתי.

המנתי שולחתי חוקרים מן האלמנט המסורתי המסורתי ביותר - בלעד ליהדות אירושתי ואני מודה למטרות עמרי המסורת, שזה י' חולם ביותר, והמסור איתו לירידיים, בעידן הגנצקליפוריה ליתרון הוציאה כשרטה, בית יעקב' את המסר הגנצקליפוריה ליהדות אירושתי, ויש למרד אתה על כך, האלמנט הוא דבר בעתה, כי איבינו התחילו להמריס את עצם ה'הוטה' המסורתי אנו י' המסורתיים בניניה, או שלא חוששים מונח מה היה יהדות אירושתי ומה צדודי ההבדל הרחמי שפח.

הכרן שליטנו מסוים בעדה המרכיבה את העין למבוננו ולנודד כאחד את התקופה בת אלפיים שנה של יהדות אירושתי, שכל מי שקבל את האלמנט לירושתי ידעו ויחבשם מפנה, כמותני, שכל מי שקבל את האלמנט לירושתי ידעו ויחבשם מפנה.

רק ש'ים ארטיס המסר רב'פראג, בלעד ליהדות אירושתי נמצא בביתנו וכולם נתימס מפנה, לא הספקתי רבית, אבל המספרות הארשאד - עצומה, אפס עליו חתה ודעה אירושתי, אוכרת סכל תולדות הקהלות במסור בקצרה, זה כמס קיצודי שולחן דודו - היו ארטיס אני לירידת הארץ וגם כעלי ואני מבינה שאם רוצים להת כבדן אחד המבית של אלפיים שנות היסטוריה יהודית באירושתי, הברח להצפנה את המסור, הכל מכנס במסור מוסר, התמנות על חלק מן הוטה העירי, כי הן שפלות יחד ונתונה יחיאור מוטיב.

האלמנט זה וגם צדוד יד נקרא כי גרוניס את דייחוטיו, ר'ד אליעזר האהון, בני'בוק

ל'האלמנט זה נכס בבית - הכל מונש בשננון מושך והתמונות ה' מרהיבות משולבות יחד'!

ה'הערך הניכוי של החלוקה ה' מוצלחת שלושות המרחבים: ה' דוד טזרז אירושתי, מערב אירושתי ודרום אירושתי'

הקצונו שלי - מתוך גביה מסר, ואני רגיש לבחינת החינוכית של כל מפר, מצאחי את האלמנט, הוא לא נכח, אפוד לחילולי ישראל, מתאזר ב'מירובנין, בירחון בוקובינה, התחשפתי באופן חובי כמכר המסור המצפוד כ'כר, של קהלות ישראל ככל איחורי אירושתי, חוקרים מקום 4 קהלות בירושלומי כעית - צדובנין, חלוקת שלשות המרחבים: מרה'אירושתי, מרה'אירושתי הדרום אירושתי - שקילה על הגישה אל החומר העירי המסורתי.

וראוי אני חסובת חנונית עצומה בחיבור החלופי הרב העירי האלמנט המסור, זה מסך קדיסרכל את הירידת חל' נתנה ל' המסורתי כבבא רביע הביתה האלמנט המלא אותו, זה יעודר לנו לחיוריו אבל חודר הצעיל פנה העירי ליהדות המסורתי, זה גם יעודר בהם אהודו המאפדת בית ישראל שנוגה.

ישראל חוקרת רב, רפאל רוטמן, אור עקיבא

איני ממה, מקראש רביע העירי לעודר הסיס של האלמנט הנושאל, בלעד ליהדות אירושתי, בחתמה המסורתי בירחון, אפילו לא מירססתם את המסור הזה כמס צדיקי, כך שיש לי חולשה, להתחיל כל מסר מן המסור.

שיערה תפלוק של הצלת התורה ביטור' - אני מלעיל במסוד זה ומציא אחר סלם, ומה שהרשימי אותו - רחב לב' למנת אחד את כל הנוטים המסורתיים של הצלת התורה, הן בארצנו הקדושה הן במסורתי, כי ה' נתיב בודו המסורתי לשפוח על האלמנט, ועלה לבלי העינים להציע ה'הינה לארץ אמת, מלוד כ' נתיב ועלה מקביל - משפח הבכור לחופי אמריקה, במדינה זו - גם בעלה התורה' אהם מתיים שפח עשרה פלואת, כמסין, סובי, שיעירי חסוב והצאחי - במסוד זה מלוד מל שפח על גיליונים מרשימים, 27 ביוני, 13 גיליונים חוששים כל אחד עמד סלם.

אולי כדאי להכין מסר מיוחד יותר מסורתי על אודות, גם הצלת התורה ביטור', אף למנו חסם למת לא מירססתם את כל חלקן המסורתי הוותן אפילו לא רכשתי את השלכות אלו רק בשל מודו זה - דיני!

ישראל חיים גולדמן, שתי'חקה

האלמנט שקבלנו חשייה את כולנו (ואנו מוחלים לכם בעד האיחוד במסולות) חסם המסור: בלעד', וגם לואה ולעד' נראה כמסוריק בלעד' - לעולם ששפח העירי העירי באלמנט שות לואה ולעד' למנו המסור, בעד הירחתי סיכואו, כי מורשתה הרחובית של יהדות אירושתי חית וקיימת, ראייה ארטיס בבית (ככל עשר, שהיימס'שפוח) קשור על האלמנט, ועלה לבלי העינים להציע למטרות למטרות שיה על מלא בעד כ'רמסונדו.

מקשות מיר אלמנט חסוד נוסף, המפעל ידעו - הנכסחי למתנה לכן אחוזי להנתיב, בר מצוה, ונכח פאמליים חגיגתיים, קליטת בול' ו נחמה לבהוד ה'רמסונדו' חסוד לעולם מספרות, שפתי'מאמרת, שולס על אמונה מה מסורתי, חודר ענה סכל, המכונת המסורתי, האלמנט לא מרסא את ה'הירא, כמי שיעיר ברוד מלל, שפלות המסורתי, מה שנמצא באלמנט - כמא, אבל זה גם מסורתי, ואיני חסוד כי, נוצח ישראל לא יעיקי.

מנחם אורי, רמת'גן

ה'האלמנט מתאים ביותר למתנה עבור, בר'מסורתי' - זה אשנב לעולם עטורי'מאמרת אשר שקע ובכל זאת השאיר מורשת כבירה'

ה'האלמנט מתאים ביותר למתנה עבור, בר'מסורתי' - זה אשנב לעולם עטורי'מאמרת אשר שקע ובכל זאת השאיר מורשת כבירה'

ה'האלמנט מתאים ביותר למתנה עבור, בר'מסורתי' - זה אשנב לעולם עטורי'מאמרת אשר שקע ובכל זאת השאיר מורשת כבירה'

ה'האלמנט מתאים ביותר למתנה עבור, בר'מסורתי' - זה אשנב לעולם עטורי'מאמרת אשר שקע ובכל זאת השאיר מורשת כבירה'

ה'האלמנט מתאים ביותר למתנה עבור, בר'מסורתי' - זה אשנב לעולם עטורי'מאמרת אשר שקע ובכל זאת השאיר מורשת כבירה'

עוד העיניים

יין הטוב על התרגומים

מחבר הספר הרב טוביה חייין ידוע היטב כמחבר דגול העוסק על עשרות שנים בהוראה בבתי-הספר של אגודת ישראל החינוך העצמאי. לרובו יש לו יוקרה רבה כמחבר ברישור ביטוח החרש וביקש גם יחד. לפני קרוב לעשרים שנה ארגן קודם ראשון סמינר וזוהי השנה שמתלמדי בית-הספר החרושים מכל הארץ, בבית עיר הקודש עיר מדינת ביטוח החרש.

הוא מצטרף גם כמחבר עסקן נלהב אשר לחם חסיד לשמן קודמי ישראל בכלל וטובת קודמי ביטוח החרש במשך ימים של ששורת שנים. עירו החובלת השתלבות התעסוקה במסגרת אגודת ביטוח החרש חזונית מרוב הגדול. הפך חייהם יפה תלמידי מדינה המונח רבו כמפגש על ספת הכנסיה הגדולה בחינה ומפגשי דבר דיו הקודמים עומדת לפניו. ההדברים חיוניים עומק בנפשו.

צמח גרם הרב חייין הפתחה נעמדה לכל מביטור — בבית ספרו יין די

טוב על התרגומים לאור שלום היין הטוב. הכל עובדים על ה"הדברים" שנים קודם חזרה תרגום אבול לא נגזים אם נאמר, שאר סעיף יסודי ויחסי את התרגום אנקולוס. דוד עזר מרת מרת את פירוש רבי יונתן בן עוזיאל. אמנם עמל השם "מק" רחוק נדולתי" המצא כמעט בכל בית יהודי נוסף התרגומים הללו; מבין. ששנות היסוד הנלא הזה נרצת מחרש שליטה נוספת ביטוח התרגומים הובל על כך.

עם התעסקת הספר, יין הטוב יוקד בחדר רבה הלימוד על המעשים ללמוד מפרשה עם התרגומים אמנם רוב דברי התרגומים הם מדרשים של חז"ל המובאים במדרשים הלכתיים אבל בתרגומים זה הכל נמצא על די פוסק. מן יין הטוב ליטעו, הכל ניבטו שיתחיל בפרשת המעשה. מאלו אין באן התעסקת כלל. והכל כמובן ושואר כבוד הספוק.

הספר מאיר עינים ומחדש הנפלא וצורת ההדפסה מרשימים מאוד בה

גשת הדברים שורה מול פורת — עזרה תרגום מול עזרה בלשון הק"ל, כשהדברים המסודרים שיאגם כמסוק עצמו מובאים באותיות מוד בשות. להחזיר את עינו הקודר ולהחזיר מיד על הדברים.

קשה כמובן, בשורות מעטות לגולל ולהתקיר נכונה ספר רב-כמות ורב אילוח כזה. כל הקודר בו מבחין מיד בעמל הרב שהעסק בה. בפעם הראשונה של מילים לא-מובנות, אין ה"סקירות" בשנים ובמדרשים. אלו ה"תיקוני גירסאות עמי נבחר די וב"הערות החשובות המאירות עינים ב"הכנת דברי התרגומים.

הנה דוגמה קטנה אחת. בפרשת חידה האנקולוס. מסערת חובי אבוקר, והערות מעיר הרב המבחר ב"י תרגום ויתון בן עזיאל מפרשת חמלה. פסוקי — "מלכ"י וכן האנקולוס לום עצמו בראשית פרק ג' פסוק כ"ח כאשר יתקן אומר לאינו "שקי ישר" — אומר עם המהרה — מדרג

מחיצתו לצרכן מעילים וחליפות מצמר נקי לנשים גם לפי מידה
עבודה מעולה. כלי חיש שעטנ"ס

שלייפטקס

רחוב מונטיפיורי 15, פינת תחלת בנימין, תל-אביב
שעות 8-16

כנס ארצי נורשים של חניכות, בית יעקב בירושלים

תמונה מרחיבה כזו של אלפי בנות ישראל עושרות — כן תרבה עם חספיות כעון ובטחון את מלוא האמונות לרוח ישראל כזה — עוד לא ראיתם ירושלים עיר הקודש.

הכנס הארצי נעשרת ימי הטובה של חניכות בתי-הספר החינוכיים של סניפי בית יעקב בנצרת-קודש, הפך כבר למסורת מדי שנה פעמי-פעמיים על פה החקיקים כל הכנסים בי אולמות ספורים, והפעם הוחלט שאין אחר הולם לכונס מרשים כזה באזור הכפר המפורסם בכניסה ל"בית יעקב בירושלים".

הכנס נערך ארבעה ימים ברחבת הגדול, לה. שנתמסלחה מאלפי חלשות, שזרמו מכל הלוקי הארץ והגיעו באוטובוסים מיוחדים, מנקודות הי"ריות כלל הערים והמושבות.

ליד שולחן הכניסות נראה האורח חים המומנים הרב הראשי לארץ-ישראל הראשון לבין המארגן רבי שמואל יוסף, המארגן רבני בעצמא ודלמי מראשי רבני ירושלים, וכן ראש ישיבת, פורת יוסף, המארגן רבני יהודה וקרא על יום הכנס את מוקדמותיהם כזו ומייסדי הבנות בית יעקב ב"ארץ — הרב מנחם יעקב לויין והרב הלל בריסקין, וכן מראשי הי"ריות במסגרת — הרב שלמה גרובלל והרב יצחק גרינברג.

במה את הכנס הרב בנחם לויין, מנהל הסניף בירושלים, שהספיק את דוליו המורה הנכונים להשיעור בדברים ענייני דינאם — על המצב המסידי יהודי בתקופתנו ועל חשי"ח חיונית הקודש של בית ישראל וזו סאנחה להפיל את הדור החדש. זו הכליחה של כנס החשובה, שכל אגדת מן הבנות המאסיף להתעלות, למספט כמסעוד על מנת מלוא את השליחות העולה להצלה רוחנית של עם ישראל.

המאמנים השאירו רושם בליידי-חה הסדיר היה מומטי. הכנות הר-כיות מסמעת מלוא זמן הכנה עמר קח לפרטים שהושעטו באנוניון.

לחזר המאמנים של דוליו המורה קאם בזו אחר זו נביעות מתי-הספרים הליכות בלל הירך והחשיכו לתי-היות עזר-הישיבה על נכונותן להיחזק חספיות וסג ובלחש רוחני שלילי חות השפעתו עליהן.

כנס החלק הרשמי של הכנס נערכה בו במקום מסיבה רב-מית-תכנות. נעשתה אוויר חברותי, שבה הופיעו גם החמוסות המיוחדות של חניכות מסגרת בית יעקב בירושלים.

במשפט אחז ויתן לומר, שהכנס הספואר הרים עוד בדרגה יותר נבונה את מעמדה המכובד של חניכות בית יעקב בארץ.

יקראו — ונדודות המאמץ אשר חטא עליה. בכשר שיעיה — ונדודתה די' את כבודו חזע זה אויביו.

כי תנת הראשונים הקרי: לשת כעוב תיקון לטי ישאש כעוב. שיבא קרבן ולא כחזת הקנה המעורר כמורד ויפריטו. שדאק חוטא כעוב. המכור שלא עשה כל המא וקול הדבר כעבית. כי שונג הוא, המכור ומדעיו של חטא נגמר הוא ותיקון קרבן, וידע חסודות. אבל החוטא כעביר ידעו מעטות שדורה את פי' ו' ובמפרשות לבו אנה רשב ורשא ה'.

זה הרמז במסורה: "נדודת החטא", ואם חטא: הרי כל זה לחושט כעוב. ולמה לא פירש החוטא כמורד? על כך מסיבה המסורה הפעית: "נדודת יד' ה' את עבדיו וזעם את אויביו, כלומר: זה גלוי וידוע ערב לעבדיו וזעם את אויביו, ואספן אל העובר למוד ברהי סכר ידעו בעתה, וישוה אל זו וירחמהו.

כופני אותו עד שיאמר רוצה אני
כידו הוא ירוץ. זה כופני לקרבנות. כלומר: חספן להביא קרבנו, אחרי שזב בהצאה כעביר ככזו

אלא כפי שאמר רש"י: אין כופני אלא כמפריט וכן אדם מישראל לעשות דבר שאינו מותר לו עתה שנתו כעבירה. וזהו שיתן מנתו להחיה או שיקנה סגנו הפך. אבל זה שמפריטו חרע כמביאה אותו לבשל סעודה או לעבור בעריות, וזכר סרם פליו לקיים את המצוה הזאת, או להחזיק — הפעירה הזאת. אין זה קראו כל כופני, אלא לחספן הוא מתגבר על חספיהו הרעה המפריחה אותו לצי שות את הרב.

עם הפך טען כסרה. כי אשום אשם לתי ככר כילא נחור באשמו ענין עד שיבא לכלל ספק.

אשם תלו
שאל האשמה הוכח כמפיק: מה עש הרב אדם להקריב על ספק-חטא. איל טעא יקר יותר בדמיו מאשם ודאי: חסיב:

— מי שידע דאי חטא. הרי ידעיה חטא היה ככר. התי חסודות. כי לרבי כעביר, לא כן פי שוספק כתיא אל כלל חטא — כי כן שדודנו רחוק מפליחה ולכן יוקם הוא לקרבן יקר יותר.

שמום ונפסד
הקשה רבנו בחיי ברבי אשרי. מפרסוקסיה: מה עש קראו לקרבן המובא על האשמה? כעס, חכמת, שהובנה לשת סגנה ואילו את ה' לקרבן שמביאה על האשמה כמכני כעס. אשם. לשתן שספחה. שפאלו ראו חוטא להיות שסם וז"ל כד בוני השאנו:

הוא מתיבס והוא מסר: חטא כעביר ידעו בו הירחו מפעליו. עליו וז' דאנה על החטא היה עשה מוכח כעביר כעבירה. אבל פי שלא חרע אילו חטאה. הרי לא דאג ולא חשעה ולא התורה, לכן כפרתו המורה.

תחילת כפרה
זהו דבר רב עונות כחמה ספולין בעל "שפת יצחק". וסעודה רבי שלום מקירוב. בעל. דברי שלום:

— מפרשת קרבן אשם הכתוב אומר: וזהו כי חטא ואשם, הרי, "היה" לשתן סמחה היא ולשם' חת מה זו עושה?

צדור שמנים וחוויות

(סוף עמוד 4)

היא סיטרה כל אותה בקורת עצמית, עד היכן נטול כל בסיס אחרו טוען וזיטון כלמי עצמתי. כי הנה הנהן והרעון הזה — מי יגל לנו את אלה?

הוא אכזבא בשפתי, אך טכונתי להתדבק בתוך קופ המלטים מן התבטרה שעורי הארץ הזאת, כי הונו נהי' היה כונונו? מה היה אז נוהג של ארצות ישראל בארץ ישראל? לא לשורר דמונו הארץ שכללה טוענת, ואך שברים מטימים מתחלה לא נטרמו עם החוטלים החופשיים וצללו החלמי.

האמנו לשכות אלה? הנינון החורתי ביטוב החדש במה השתכם אז? בתיספר אחו, ושמו "הש"י בתלמידי? תלמוד-תורה אחו, ושמו רבי עקיבא בנירביק: (רעמים דאשונים של כוונות, ביה ועקבי לילדות, קוטן קטן של תלמודי ישי' ביה ואילו עוד שמהו.)

ובכן, נלמס כל אלוה יבול ביהן ובפורז של הרשת החוטלת החורית — המעופפת לבנים וכן לבנות; כל אותה, מסת תורנית של מוסדות ליהודי על הדברים ומפל הנונים, ישיבות וכו' ליים, תיכונים וסימנים, שנתפרטו על בני כל הארץ; כל המערכת העצומה הזאת של יומרו התורה והחוקת התורה, החל כנו ולרוב ונאך ונעמים וכל כ, חינוך לטכונותי בהיקף מרשים בעיות מואת האלפי קבוצות למונים של הדי' חינוך ודפוסה לו — כל זה צץ עצמנו! כל זה נבנה מלפני!

ובשאו שעם את עני עוד משה נוסף סרנין נמש וכלי הראיית מימינם דף נוצץ של נגורא קהילת! הראיית מימינם דף נוצץ שותתקט כמנא: במסורתינוט גדולה וברשת של חרות ו' קדושה; על בני איה גליון מקני ובפנין פשוט לטען לימוז מתינו עשרות יהודים עבדים מערי עבדים מנחה חונית נאצי!

דף זה של מסורתינוט המבית למחנת השואה ארץ פרום ענק של טינים ומאות ספיריקוטי, ופולטו והתפשו מחדש, והם הממלאים את נשיות כל היום החוש מהו; ואילו גם מרחיטם של ספיריקוטי אלה שמועלי אלוהים על הקדושה, צץ וקט חורף השפאור הזה —

ואז שוק אנן את עני והלחת לעצמו — אשרי הנה שכה לו! —

אגרת מני-יורק

(סוף עמוד 9)

ובכלל סיבה זו אני רוחש יותר איטון לקארטיו' אף אחד לא יפקסם גבישה מעין זו נראית הני יונית. אם אפילו האיש שמכיר אותו בתחיק כזה נקרא — משה דין?

במבין, שאספרי לעצול את משה דין, באס הוא עצמו מוכן להסיק את המסקנה הנימונה אשר הוא נעשה חזקת שהנשיא החדש כישר קארטר יעשה זאת? בנות, כיסוס משה דין אינו תוסס סוס עצמו ראשית במחויבות הישראלית, בארזה רשמי הוא רק, חבר כנסת! ולא יותר. אבל האם הוא מוכן ליעקף לכל אלה השולטים במשפלה הישראלית בכיוון זה? כי בעוד הקרוב צריך לקחת בחשבון את גרימטון המהולל את הנישוא קארטר לדרך של מדינת ישראל בתוך ארץ הקודש, ולא לעולל מרדן מה כיוון ההפוך של מדינות ברה ישראל ובמדינת ישראל?

כלל, מוכרשים להודות בעצמה זה ביום להיחזקו של כישר קארטר, עיניי למה כרסל — ולא רק משה ששפתו מוכן לענון הישראלי. לעת מהלך שלמה החייתית קארטר חירבה לבק בנתיב-נבנת אורטודוקסים דוקא. כשהוא מבוס כשה נבדלה, וזהו השפיע דברים ולהביט במונים הארץ של אנשי האמנה. הוא רחב להפנין זאת כשהה החינוכית, כי עם יהודים מאמינים לו כל למנוז משה ששפתו, ברוח סמינריו זו של קארטר נזירית הקות ועצרת בחונו הנה הרבנים והיהדות המצננה אשר של עד סבלו לא משס אכזרית מהה מרשים דבריהשפעה כשפילה הדימוקראטיה.

אומרים, שערך לא היה ענה של בחירות בדוגמה האחרונה אשר הודעת האמנה בארצות הברית היתחמה מעוררה ופעילותה חזקה מכו. אחרות הדימוקראטיה הפרינת חיותה בלהיריבלת המעדרת בכל את ילי. "גורמים" כרוחם הויתורים אשר של מה הם חיי גלילים לטעון על פא. המכה התמידי' הם בחיובים כביסם.

מה החישה והתבוננות המספית מוחתה, ארובי' ספיריקוטיה של ארצות מקדי המות החדש, אשר "המסמכים" לעניני בחירות מתחננו בארץ. עוד מוקדם להשיח, לראות היתחמה האמנה בארצות הברית הישית ארצות של חריפות חיונית, ובגוא חיים המסלל האמריקאי המרבה, לרבות הנשיא בווינטינג' סק, יחיה נאלץ לקחת זאת בחשבון! —

„נצח" מכון ספרותי מסורתי, בניברסי, ר' עקיבא 73
לקראת חנוכה הדפסנו מהדורה חדשה של
כל סיפורי הרב ד"ר מ. להמן
קרוב לחמישים סיפורים, עשרה כרכים, 6 כרכים
סיפורים היסטוריים — 4 כרכים סיפורים עממיים.
אלה שיש להם רק כרכים בודדים, יכולים קעת להשלים.
בגלל יוקר נייר יותר והצאות הדפוס והכריכה —
הדפסנו מהדורה מצומצמת.
המחמה אצל חוצא ה"מסורה", בניברסי, רח' ירושלים 46

המהדורה המיוחדת במחיר מוזל של האלבוים
לעד ליהדות אירופה
(מורשת אלפיים שנות היסטוריה יהודית)
אוזלת, מספר מצומצם של עותקים אפשר עדיין
להשיג לניהות הקוראים
ירושלים: הרי"ר יצחק גולדקופף, רח' מייזכים 31, טל- 27347
בניברסי: הרי"ר משה אבוביץ, רח' אהרונסון 18, טל- 790194

בברית עזל-טוב

ר' מרדכי חשין חיפה- משפחת טוכובר חיפה- ר' אריה ליב אירנשטיין תיא- ר' מנחם קלוגמן תיא- הרב בן-ציון מובשוניץ הרצליה- הרב מרדכי דוד שטיין תיא- משפחת וקשטנר וגם ר' שמחה בונים ביב- ר' שמואל לעדמן ביב- ר' אהרן זיס רח- ר' אריה שטיין תיא- דיר אהרן בראנד ירושלים- הרב אברהם יוסף בורנשטיין ירושלים- ר' מרדכי זאב טאוב פני- סבי- ר' אברהם פאלוך רח- ר' יהודה אריה ליב ביננמלר- הרב שלמה זלמן העכט קיסטאו- הרב אברהם פרץ טווחשו- ר' משה ברגשטיין תיא- ר' מנחם מנדל קירשנבוים, ר' חנוס נואל הלפרין תיא- ר' יוסף ווייס אנטוורן- ר' יחזקאל שטיינר בוקלין- שפיס גריפל בוקלין- ר' מאיר גולד ניו-יורק- שפיס אנפנצ'ר רח- ר' מאיר טאבאק בוקלין- ר' אריה קופלר רח- ר' חיים צבי ארנשטיין משפלה הדימוקראטיה- ר' יחזקאל ר' דב כהן- ר' שמואל מאיר מילר- שפיס שטעלינג בוקלין- ר' אברהם חיים זיידמן ביב- שפיס כהן לונדון- שפיס פרידמן רח- לעשוואי הנכדים, הבנים והננות

ר' אפרים קליין ניו-יורק- ר' אהרן סאורימפר טענין- ר' משה מנחם הכהן דפפורט וסנאן- ר' יהודו אלימלך גרובר- ר' יוסף ליב קרקאר ציריך- ר' יצחק מאיר יוסקוביץ ניו-יורק- ר' ישראל אירנשטיין בניברסי- ר' יצחק פלוטשניק אנטוורן- ר' משה נוסן איין ציריך- ר' צבי בלינדו חיפה- ר' יהודה הס וחמו- ר' אריה קוטיינר חיפה- הרב בנימין אליעזר בורגקובסקי טווחשו- ר' יחיאל רוזנצוויג ירושלים- ר' יצחק קולובנסקי רח- הרב זושא לוריא סביה- הרב שלמה זלמן קורין ביב- הרב עזרא נוביס הרצליה- ר' אפרים פישל מלדמן ביב- ר' חיים משה מלדמן לונדון- הרב יצחק יעקב ווייס רח וגם ר' דב בעריש לונדון- הרב יצחק יודיה פרנקל תיא- ר' אריה פרנקל רח- הרב משה ליב צינווריס סביה- ר' מרדכי פרקל רח- ר' שלמה זלמן דרוק רח- ר' ששפת אהרונבוץ ביב- למשפחת פרום ביב- למשפחת אופנהיים ביב- ר' יצחק מונטג ולמן ר' מרדכי מונטג ביב- הרב אליהו שמואל שמרל טעני- ר' זלמן קורין ביב- ר' אשר ירמיה בורנשטיין ביב- ר' אליקים נעצול ברנר לונדון- הרב יעקב ברויש ציריך- ר' אלעזר כהן תיא- ר' משה פשוורסקי תיא- ר' יוסף רוטנברג אנטוורן- הרב יעקב אביצק רח- ר' אלי אביצק תיא- לאיורטי הנכדים, הבנים והננות

ר' משה רוונטל תיא- ר' פנחס רייס תיא- ר' משה ארלנר קוטימיות- הרב אלעזר הורוויץ- הרב ירוחם בורנשטיין רח- ר' יעקב אלחנן סמט פיה- הרב יהושע משה שטוקהמר וגם ר' שמואל אבישי שטוקהמר רח- הרב שמואל לנטר רח של קרית שמועניק- הרב עקיבא יוסף ווייס חיפה- הרב מנחם

אוסטרי חיפה- הרב חנינא נואוף וגם הרב ישראל- ר' שלום חסיד וחמו- ר' יצחק מונדרי חיפה- ר' אלטלך לפה חיפה- ר' יעקב לפה חיפה- ר' מרדכי חשין חיפה- ר' משה אבן חיפה- ר' אברהם יצחק אוסטרי חיפה- הרב צבי מרקוביץ רח- ר' דאבון וינדבוים רח- ר' מנחם פרקש קוטימיות- ר' אלף כהן קוטימיות- ר' משה אירנשטיין ביב- ר' אהרן ליב אבוביץ תיא- הרב אפרים פישל קליין וגם הרב שמחה בונים רח- ר' יקותיאל זלמן וויינמן רח- ר' מנדל שטייטק תיא- ר' יצחק הלפרין תיא- הרב בן-ציון רייך תיא- ר' שלמה זלמן שטאובר תיא- ר' אפרים ויסמל וגם ר' נואל ויסמל ביב- ר' ישראל מאיר פרלוביץ ביב- ר' אלחנן מרגלית ביב- ר' משה גלובנינסקי ביב- ר' אריה רייכנדר וגם ר' אברהם מרדכי רייכנדר ביב- לפשו פוקס ביב- ר' שמואל חלל חרש ביב- ר' אהרן שינבר ביב- ר' חיים בורנשטיין ביב- ר' ישעיה וקסלמן חיפה- ר' דוד שוירץ חיפה- ר' צבי ליטמן חיפה- הרב משה נהד יהודי בינדר למברג וגם הרב אברהם קריתאמתי- ר' אברהם חיים קריתאמתי- ר' דוד ליון טעני- ר' ליביש רוזנברג טעני- ר' שמואל וינגרטן טעני- ר' שאול גוטבוץ טעני- ר' שמואל רייך טעני- ר' אברהם קלערס קוטימיות- ר' אריה גולדקופף רח- ר' מנדל מנחם ויסקובים תיא- ר' אלעזר כהן תיא- ר' ישעיה דוד בריסקמן תיא- ר' משה אהרן גולדשטיין תיא- ר' אלטר בן ציון שמואל חיפה- ר' יצחק רוזנווסר חיפה- ר' מאיר קלושניק חיפה- ר' אליעזר לור חיפה- ר' מנחם גרוס חיפה- ר' אלכסנדר זיטלני חיפה- ר' זאב בראון ביב- הרב חיים דב הורוויץ ביב- ר' משה גדליה מרקוביץ ביב- ר' יצחק מאיר אלטר ביב- ר' שלמה לזר רוננפלד ביב- ר' יהודה דב צישינסקי ביב- ר' ישראל מלך ביב- ר' משה זלמן ביב- ר' בנימין טננבוים ביב- ר' חיים ישראל ווינשטיין בניברסי- להולדת הנכדים, הבנים והננות

ר' מנחם יהושע רובנפלד ציריך- ר' אלעזר גולדשמידט חיפה- ר' יצחק מנחם שינר פיש- ר' ישראל ברסקי ירושלים- ר' אלו מאיר דרסלר וגם ר' אריה ביב- ר' ליפמן אלטר וגם ר' שלמה תיא- ר' שלמה זלמן שטאובר תיא- הרב חיים דב הורביץ ביב וחמו- ר' משה לודמיר ביב- משפחת לבקוביץ ביב- ר' משה דן ברייש תיא- ר' אריה ליב זיידמן רח- ר' אברהם ליובלוד רח- ר' חיים בנינוביץ רח- ר' מנחם ויסברוד-הלחמי ביב- ר' דוד יצחק דאנקנה טווחשו- ר' ישראל מונר ביב- ר' יהודה רוטנברג רח- ר' צבי יהודה שפירא בוקלין- בהכנס הנכדים—הבנים בעול המצוות

מרכז בית יעקב
בארץ ישראל
מכון בית יעקב למורות
ירושלים

בית יעקב, ירוחן לעניני הגור- ספרות והחשבה. בהוצאת מרכז בית יעקב בניברסי, ירושלים.
אין הכוונה אחרת על תוכן המצוות / טעם כנישאל ביחס, ביב כניש, תיא
מחיר החתימה לשנה - \$ 30. ליי- בארתיים ובארצות 48 בארץ ארץ 136 /
Yearly subscription rates: \$ 30
via air Mail: \$ 33
Printed in Israel.
From the U.S.A. and CANADA:
L. Zishinsky, 1672-03 St.
Brooklyn, N.Y. 11204
In BRITAIN: Beth Jacob Publications
22 Overlea Ro., London E.5.
In BELGIUM:
Lange Van Rumbroec Str. 1, Antwerpen.
In SWITZERLAND: Landesverband der
Agudas Jisrael, Anwand Str. 60, Zurich.

נתקלים שני נערים שרודים זה ב' בדדו' — מסתכל אחד במיני
אמי אמא במחבואו! —
משיב לו: ועמי נצל גם
לך את אבא- ולא תאג
שלי יש זקן ארוך
שערה ארצה! —
ולכן אני מ
את הנער
נשלחה
עלה
בר

**הגליון החגיגי
נמסר לדפוס -
הנושא המרכזי:
יהדות אירופה -
מורשת העבר
ותחזיות לעתיד**

לציון האירוע החגיגי במלאת ח"י שנים להופעת ירחון "בית יעקב" בירושלים, קבענו את הסיסמה: "לכבוד גליון ה-200 — תמצית 2000 שנות היסטוריה יהודית באירופה".

בהתאם למשימה ספרותית-חינוכית זו מתוכנן תוכנו של הקובץ המיוחד, עשיר בתוכן מאלף ומלווה באוצר של תמונות, אשר נמצא כעת בשלבים האחרונים של ההדפסה. מפאת היקפו הגדול של גליון ה-200, ובעיקר בשל דאגתנו המתמדת לשוות לירחון צורה חיצונית מהודרת — הופעת הגליון החגיגי קשורה במאמצים רבים הדורשים עוד קצת זמן.

בגליון הבא של ירחוננו נוכל לפרסם פירוט מלא של התוכן העשיר והמטון של גליון ה-200. כעת רק נציין, שזה קובץ ספרותי-חינוכי רב-ערך, המשקף נאמנה את בעיות היהדות בימינו.

עלינו להדגיש שהרעיון להעלות על הנס את מורשתה הרוחנית של יהדות אירופה, שנצמד למאורע החגיגי של מלאת 200 גליונות של ירחון, "בית יעקב" — כבש את כל הציבור.

האלבום רב-הפאר, "נלעד ליהדות אירופה", שהופיע מיזמתנו, נתקבל באהדה גדולה בכל חוגי הציבור. כמה הערכות חיוביות ביותר הופיעו עד כה בעתונות הישראלית. עורך "הצופה" מר שבתאי דניאל (הרושם בכינוי: ש. קורא) פורסם סקירה ממצה ונלהבת (בגליון מיום י"ט מרחשוון) בשם, "אות ועדות", אשר אנו נותנים ממנה קטעים אופייניים.

באלה הימים — כותב הוא — יצא אלבום רחבי-מימדים, אלף עמודים ומעלה, נלעד ליהדות אירופה" — הממחיש בטקסט ובצילום את חורבן בית ישראל מזה וגם הצלת המורשת הרוחנית מזה, בחינת, והסנה איננו אוכלי. בפתח דבר של העורך מנוסח תוכן האלבום במשפטים ספורים: "יהדות אירופה נטבחה, אך לא הוכחדה; נהרסה, אך לא נרמסה; נרצחה, אך לא הוכרעה; יהדות אירופה מורשתה הרוחנית חיה וקיימת".

פרקי המבוא כתובים בידי משה פראגר, סופר-חוקר ותיק של השואה, שחיבר חיבורי תיעוד, מסות וסיפורי-הווה, פרשות מקיפות על שנות החורבן. בפרקים אלה מתאר הוא בתעודות ובעובדות, ובמטען רגשי רב-מתח את המסע הנאצי להשמדת היהודים ואת עם מקדשי השם, בעמידתו הנפשית במחנות המוות. החומר הרב ערוך בקצב חי וכתוב בסגנון רהוט.

מגמת האלבום להציג את היהדות התורתית-חסידיית בארצות אירופה בחורבנה ובתחייתה מחדש בארץ ישראל ובתפוצות — השיגה במידה ניכרת את מטרתה. גם עורך "דבר" מר יהודה גוטהלף, הגיב במאמר מקיף על הופעת האלבום (בנטאון ההסתדרות מיום י"ז מרחשוון), ובו הוא כותב בין השאר:

"משה פראגר מורש לפנינו יריעה רחבה של מסע-ההשמד הנאצי, פרשיות החורבן של הקהלות, עדות אשכנזיות וספרדיות, ובעיקר אלה שהיו מרכזי החיות של היהדות באלפיים שנות היסטוריה לנולה נאבקת ויוצרת. אך לא בתולדות העבר המפואר ייחודו של הספר המונומנטאלי — כי הנימה העיקרית שבו: "יהדות אירופה נטבחה אך לא נכרעה ולא הוכרעה, מורשתה הרוחנית חיה וקיימת".

"עד היום מלווה אותנו אותו נסיון-עז של "אני מאמין" של אי-ינעיה ואי-שבייה, והרי זוהי עצם אותה הכרה יהודית שורשית המלווה את בני ישראל מאז ומקדם" —

בית יעקב

ירחון לענייני חנוך, ספרות ומחשבה

שנה 18 — קובץ ב"ג' — חשוון כסלו תשל"ז

BETH JACOB

Monthly for Religious Education and Thought

201-202 • 1976 November-December • Issue 2-3

בתוכן:

בפתח הגליון • על חדשות החודש
„עוד אבינו חי" — עם התורה חי וקיים /
בעקבות הועידה הארצית הגדולה של אגודת
ישראל — פינחס יעקב הכהן לוי

מפגן אדיר ועז-רושם של יהדות התורה
בארץ הקודש / צורר רשמים וחוויות — משה
יחזקאל

בעיות הזמן באספקלרית הנצח / על טוהר
החינוך ועל לימוד תורה לשם שמים — הגאון
רבי חיים עזר גרודזינסקי מוילנא

אגרת מגיו-יורק / האם מבשר הנשיא קארטר
„עידן חדש" ליהדות אמריקה? — במלאת 200
שנה לארצות הברית השיג הכוח היהודי שיא
פסגתו, גם היהדות הנאמנה תולה תקוות בנשיא
החדש — יצחק ברשי

מכור מחצבתה של המחשבה החסידיית /
הפה שהפיק מרגליות: הרבי ר' בונם מפשיסחא
— משלים וסיפורי-עם אשר תמציתם — יראת
שמים — משה פראגר

צורר תמונות / „בתי חולים" לרפואה או ל-
סבל? „קופת חולים" או קופה חולה?

ליד קברו הרענן של סופר ועמית / ר' אברהם
ברסלר ז"ל שהתהלך בעולם החסידות — מב"י;
אל המעיין השוקק (מתוך דברי פתיחה של ר'
אברהם ברסלר לספרו האחרון „בנתיבי חסידות
פולין); „גחלי אור" מזהירים — דוד סקולסקי

„לך טל ילדותך" — חידת חייהם והסתלקותם
של הרבי והתלמיד; על מות חסיד תמים (מוקדש
לזכרם של ר' בונם רוזנשטרן ור' אברהם ברסלר
נ"ע) — י. בן-עמרם

פרק מיוחד בקורות החסידות בהונגריה /
בית ספינקא — מרכז תוסס של חסידות בארץ
הגר — בנתיבי חסידות ספינקא, למן מרמרוש
ועד לבני-ברק — אהרן סורסקי

דף הסיפורים והשירים / אולי תמצא עבורי
תיקון? — בנימין דוידזון; מלך אביון (שיר) —
צבי יאיר

מדף הספרים / „יין הטוב" על התרגומים —
מבקר

לקראת גליון ה-200 / „מורשת אלפיים שנות
היסטוריה יהודית", תגובות נלהבות
בתנועת בית יעקב / כנס ארצי מרשים של
חניכות „בית יעקב" בירושלים

„ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם" /
רשימת הרבנים והאדמו"רים שהשתתפו בפתיחת
הועידה הארצית השישית של אגודת ישראל בארץ
ישראל

צורר מכתבים • זרקור ומכמורת
גליון מוגדל המחיר — 6 ל"י
בחוץ לארץ — 1 \$

דמי החזרה מובטחים
Return Postage Guaranteed

